

Digitala tjänster

Byggblocksbeskrivning Mina ombud

Sammanfattning

Med den växande digitaliseringen ökar behovet av att juridiska eller fysiska personer behöver ta hjälp av någon annan i en digital tjänst. Det finns därför ett behov av en nationell, gemensam, infrastruktur för att kunna företräda andra i digitala tjänster. Behovet omfattar såväl fysiska som juridiska personer.

Mina ombud är ett byggblock inom regeringsuppdraget ”förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte” och ska bli den nationella lösning som gör det möjligt för fysiska personer att företräda andra i digitala tjänster baserat på firmateckning och digitala fullmakter.

Exempel på tillämpningar av tjänsten Mina ombud är att hantera behörigheter för att:

- logga in på mina sidor företag (och ta del av företagets information)
- agera för ett företags räkning
- agera för en fysisk persons räkning.

En sådan lösning skulle ge nytta till tre stora målgrupper i samhället: företagare, fysiska personer samt myndigheter och kommuner.

Tids- och kostnadsbesparingen för dessa målgrupper beräknas vara 120 miljoner SEK per år [\[1\]](#).

Byggblocket är förutsättningsskapande och används för att kontrollera vem som får företräda vem i digitala tjänster (auktorisering). Det är en nyckel för pågående och kommande digitalisering hos kommuner, myndigheter och privata aktörer. Byggblocket gör det även möjligt att förenkla för företagare så att dessa kan ta hjälp från anställda eller externa ombud.

Innehållsförteckning

1. Mina ombud	1
1.1 Uppdraget och bakgrund.....	1
1.2 Syfte och mål.....	2
1.3 Metod och genomförande av uppdraget.....	3
1.3.1 <i>Metod och genomförande</i>	3
1.3.2 <i>BMC och VPC</i>	4
1.4 Målarkitektur och modeller för Mina ombud	4
1.4.1 <i>Målarkitektur för Mina ombud</i>	4
1.4.2 <i>Den centrala tjänsten</i>	6
1.4.3 <i>Informationsmodell för fullmakter</i>	7
1.4.4 <i>Begreppsmodell för fullmakter</i>	7
1.4.5 <i>Processflöden för Mina ombud</i>	8
1.5 Målgrupper och införandestrategi för Mina ombud.....	8
1.6 Testbädden som stöd för Mina ombud	9
1.6.1 <i>Systemkarta för testbädden</i>	10
1.6.2 <i>Databasmodell för testbädden</i>	10
1.7 Avgränsningar och medvetna val.....	11
2 Nyttoanalys	11
2.1 Beskrivning av identifierade nyttor.....	11
2. Finansieringsanalys	12
3 Rättslig analys	14
3.1 Kompetens och styrning	14
3.2 Informationshantering	15
3.3 Personuppgiftshantering	15
3.4 EU-rätt.....	15
3. Färdplan	1
3.1 Långsiktig plan 2020–2025.....	1
3.2 Identifierade milstolpar	1
3.3 Identifierade beroenden.....	1
4. Risk- och konsekvensanalys	1
5. Bilagor	2
5.1 Bilaga Nyttoanalys	2
5.1.2 <i>Nyttor skapas av tids- och kostnadsbesparing</i>	2

5.1.3	<i>Nyttor skapas av bättre tjänster och nya användningsområden</i>	8
5.1.4	<i>Mina ombud leder till ökad användning av fullmakter</i> 11	
5.1.5	<i>Byggblocket möjliggör potentiella och stora nyttor</i> 11	
5.2	Bilaga Business Model Canvas (BMC) och Value Proposition Canvas (VPC).....	12
5.3	Bilaga Rättsutredning	14
	Firmatteckningstjänst och Mina ombud på Bolagsverket.....	14
5.3.1	<i>Bakgrund och syfte</i>	15
5.3.2	<i>Nationell behörighetslösning</i>	17
5.3.3	<i>Aktiebolagsregistret</i>	17
5.3.4	<i>Firmatteckning</i>	17
5.3.5	<i>Personuppgifter och dataskydd</i>	19
5.3.6	<i>Offentlighet och sekretess</i>	20
5.3.7	<i>Ombud</i>	24
5.3.8	<i>Fullmakt</i>	25
5.3.9	<i>Digitalisering och juridik</i>	28
5.3.10	<i>Testbädd för gemensam digital behörighetslösning</i> 35	
5.3.11	<i>Testbädden</i>	37
5.3.12	<i>Framtidsspaning</i>	37
5.4	Bilaga Riskanalys	1

1. Mina ombud

Bolagsverket, DIGG och Skatteverket samverkar för att ta fram de första byggblocken i uppdraget om att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte. I den här rapporten redogör vi för byggblocket Mina ombud.

De tre myndigheterna har olika roller. Färdledande myndigheter ansvarar för utveckling och förvaltning. Samverkande myndigheter gestaltar tillsammans infrastrukturen, utreder större frågor, och samordnar med andra byggblock.

	Utveckling	Förvaltning
Färdledande myndighet	Bolagsverket Skatteverket	Bolagsverket Skatteverket
Samverkande myndigheter	DIGG Skatteverket Bolagsverket	DIGG ?

1.1 Uppdraget och bakgrund

Med den växande digitaliseringen växer också kraven på att lämna in uppgifter i olika digitala tjänster. Därför börjar lösningar för behörigheter växa fram på egna initiativ i Sverige, såväl på privata som publika områden. Bara e-hälsomyndigheten har till exempel 2,3 miljoner aktiva digitala fullmakter i sina register [1], vilket tyder på att det finns ett stort totalt behov i Sverige av att kunna företräda andra.

Det finns därmed ett behov av en nationell, gemensam, infrastruktur för att kunna företräda andra i digitala tjänster. Behovet omfattar såväl fysiska som juridiska personer.

Exempel på tillämpningar är att hantera behörigheter för att:

- logga in på mina sidor företag (och ta del av företagets information)
- agera för ett företags räkning
- agera för en fysisk persons räkning.

En sådan lösning skulle hjälpa tre målgrupper i samhället: företagare, fysiska personer samt myndigheter och kommuner.

För företagare skulle Mina ombud förenkla genomförandet av åtaganden som till exempel att rapportera till Skatteverket genom att tillåta anställda eller externa ombud att utföra det.

För fysiska personer skulle Mina ombud innebära att de kan företrädas av andra fysiska personer, exempelvis i äldreomsorgen, för att utföra ärenden hos myndigheter eller banker på ett enkelt sätt. Mina ombud skulle dessutom förenkla handhavandet av fullmakter genom att presentera fullmaktsinformation på ett samlat ställe.

För myndigheter och kommuner skulle en gemensam nationell behörighetslösning inte enbart vara tids- och kostnadsbesparande¹, utan även skapa förutsättningar för e-tjänster som behöver använda sig av en auktoriseringslösning. En sådan gemensam behörighetslösning krävs i såväl nationella som internationella uppdrag². Byggblocket är således en nyckel för pågående och kommande digitalisering hos kommuner, myndigheter och privata aktörer.

1.2 Syfte och mål

Byggblocket Mina ombud syftar till att göra det möjligt för fysiska personer att företräda andra fysiska och juridiska personer i digitala tjänster med hjälp av digitala fullmakter.

Målen är att Mina ombud ska göra det

- enkelt att upprätta och ta bort fullmakter
- enkelt att få överblick över vilka fullmakter man har fått respektive har delat ut
- enkelt för organisationer och fysiska personer att ta hjälp och sköta sina åtaganden digitalt
- enklare att administrera fullmakter hos tredje man
- möjligt att digitalisera tjänster.

¹ Se nyttoanalysen

² T.ex. SDGR, SEMPER, NSG

1.3 Metod och genomförande av uppdraget

1.3.1 Metod och genomförande

Bolagsverket genomförde en förstudie i två delar:

- 1) en helhetsbild av behov av och krav på en behörighetslösning från externa och interna intressenter
- 2) en IT-arkitektur som kan ligga till grund för genomförandet.

Helhetsbilden togs fram genom enkäter till intressenter och därefter uppföljande djupgående intervjuer. Djupintervjuerna genomfördes med fler än 20 olika typer av aktörer som myndigheter, kommuner, företagsombud och privata aktörer samt sakkunniga inom pågående EU-projekt.

Vi tog sedan fram en konceptuell arkitektur i samarbete med DIGG och Skatteverket genom att matcha behov och lösningsmönster via intervjuer och tidigare erfarenheter med likadana projekt. Det var särskilt viktigt att skapa renodlade lösningsmönster som fungerar för olika typer av konsumenter nationellt.

Omvärldsanalysen i förstudien inkluderade också erfarenheter från liknande projekt och uppdrag, exempelvis Pensionsmyndigheten som hade genomfört uppdraget ”Fullmaktskollen”.

Under den utvecklingsfas som nu påbörjats stämmer vi av koncepten med externa samarbetspartner som har anmält intresse för att bidra löpande. Vi har matchat konkreta fullmaktsbehov tagna ur vardagen från olika branscher mot den konceptuella arkitekturen och fullmaktsmallen som togs fram. Via iterationer möjliggörs ett stegvis införande av en behörighetslösning för att möta allas behov.

Det är en generell ambition i uppdraget att samarbeta och löpande sprida information om Mina ombud, samt att uppmuntra deltagande. Aktiviteter som har genomförts är exempelvis innovationsveckan, en demo av testbädden, djupgående avstämningar med externa samarbetspartner och löpande korrespondens med intressenter via minaombud@bolagsverket.se.

Principerna som genomförandet av Mina ombud baseras på är att:

- 1) Jobba nära behoven som finns, för att säkerställa helhetsperspektivet för samhällsnytta.

- 2) Samla feedback snabbt och iterativt för att skapa förståelse och en användbar lösning.
- 3) Vara transparent med information om Mina ombud för att engagera och samverka.
- 4) Ta tillvara på befintliga lösningar, produkter och erfarenheter som är relevanta för Mina ombud för att undvika spill.
- 5) Använda standarder och specifikationer, samt ta hänsyn till andra byggblock inom regeringsuppdraget och relevanta uppdrag med beroenden till Mina ombud för att skapa en långfristigt kvalitativ lösning.
- 6) Ta hjälp av den kompetens som behövs för ett helhetsgrepp i uppdraget, exempelvis inom juridik, säkerhet och styrning m.m. för att förstå och undanröja hinder för Mina ombud ur olika perspektiv i god tid.

1.3.2 BMC och VPC

Business Model Canvas (BMC) gav en tidig fingervisning om de viktigaste faktorerna att ta hänsyn till för Mina ombud. Nyckelaktiviteter som exempelvis standardisering av digitala fullmakter och förenkling av användning av firmateckning har redan genomförts, andra nyckelaktiviteter som avtalshantering och rättsutredningar är på gång. Samtal med kunder och kundsegment, samt nyckelpartner är inledda i syftet att säkerställa förståelse och rätt implementering av värdeerbjudandet. En kostnads- och nyttoanalys är genomförd.

Value Proposition Canvas (VPC) beskriver i detalj varje värdeerbjudande, samt varje kundsegment. För Mina ombud är kundsegmenten fullmaktsgivare, fullmaktshavare och tillhandahållare av tjänster. De viktigaste tjänsterna för dem är de viktigaste erbjudandena

- enkel överblick över fullmakter man fått respektive delat ut
- enklare administration av fullmakter hos tredje man
- enkelt att upprätta och ta bort fullmakter
- möjliggöra digitalisering av tjänster är de viktigaste värdeerbjudandena.

Hela BMC och VPC finns i [bilagan](#).

<https://samarbetsrum.skl.se/1101/files/downloadfile/30463>

1.4 Målarkitektur och modeller för Mina ombud

1.4.1 Målarkitektur för Mina ombud

Målarkitekturen tog vi fram i samarbete med Skatteverket och DIGG.

Arkitekturen gör det möjligt för konsumenter att bygga egna tjänster för att skapa fullmakter i interna flöden där det behövs.

Konsumenter kan komma åt firmateckningstjänsten hos Bolagsverket via API för att hämta information om vilka personer som är registrerade firmatecknare. Det är för att på ett enkelt sätt kunna presentera vilka som kan signera en fullmakt och för att eventuellt kontrollera giltigheten av fullmakter när en person vill agera med hjälp av en fullmakt.

Dessutom gör webbsidan minaombud.se det möjligt att skapa fullmakter åt alla. Där är det också möjligt att se sina egna samlade fullmakter från alla anslutna myndigheter.

Den centrala tjänsten är ett komponent i Mina ombud som förmedlar underlag för fullmaktsuppgifter via API och hanterar metadata.

Mina ombud möjliggör en federerad lagring av fullmakter och fullmaktsmallar. Vi undersöker även möjligheten att kunna hålla fullmaktsregister åt andra som inte har möjligheterna att implementera sådana på egen hand.

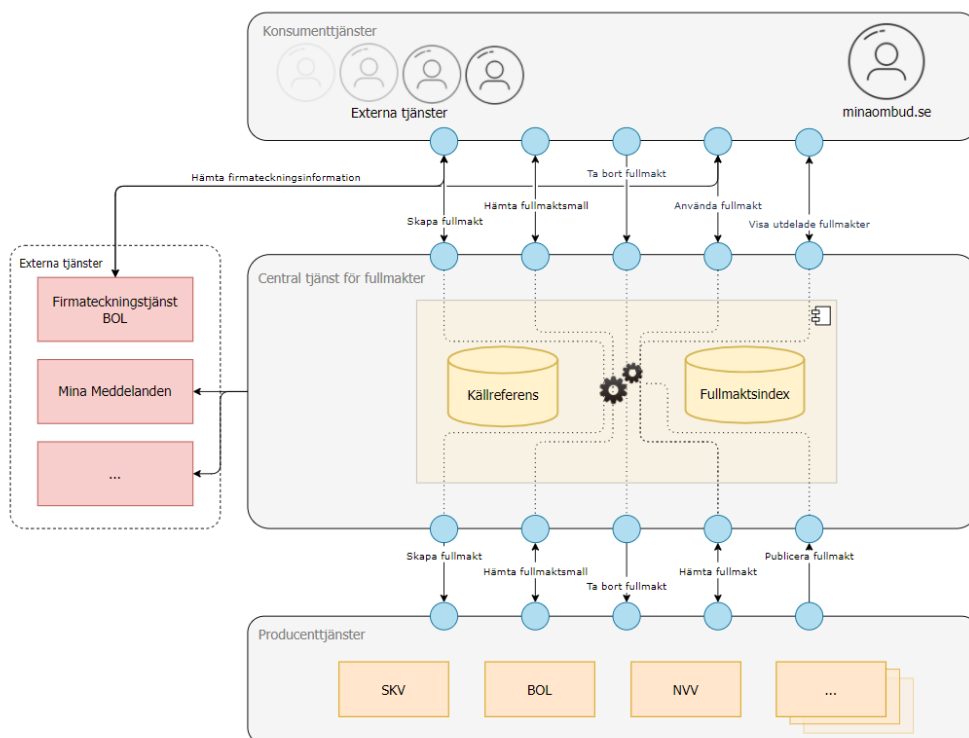

Bild1: Version 1 av målarkitekturen för Mina ombud.

1.4.2 Den centrala tjänsten

Den centrala tjänsten förmedlar underlag för fullmaktsuppgifter via API och hanterar metadata. Den centrala tjänsten för Mina ombud är tänkt att införas i olika ”trappsteg” där varje implementation är värdedriven, dvs. den centrala tjänsten växer i komplexitet med antal anslutna aktörer.

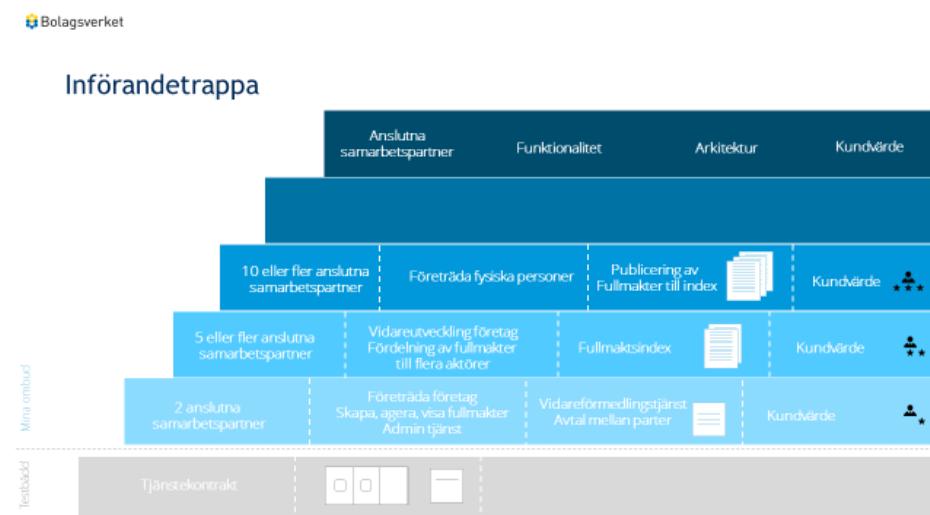

Bild2: Implementationstrappa för målarkitekturen för Mina ombud.

Första delen av den centrala tjänsten för Mina ombud kommer att vara en enkel vidareförmedlingstjänst. Vidareförmedlingstjänsten frågar alltid mot alla anslutna producenter om var information om fullmakter finns. Metadata som lagras är url till producenttjänst.

Nästa version av den centrala tjänsten för Mina ombud kommer vara ett fullmaktsindex, dvs. tjänsten gör mer konkreta förfrågningar om vilken producent som har fullmakter för en viss inloggad person. Metadata som lagras är personnummer och organisationsnummer för fullmaktsgivare och organisationsnummer för tredje man.

En ännu mer utvecklad version av fullmaktsindex för Mina ombud är den där fullmaktsindex fylls på från producenter (underifrån). Detta för att skala upp med många anslutna producenter. För detta kommer det att krävas att ny information om fullmakter publiceras av varje producent till den centrala tjänsten.

1.4.3 Informationsmodell för fullmakter

Informationsmodellen togs fram i samarbete med Skatteverket och DIGG och ligger till grund för fullmaktsmallen. Informationsmodellen testas konkret mot externa intressenter för att förstå om konceptet passar till behoven. Informationsmodellen är avskalad i en första version och utformad för att kunna passa de flesta. Objekten som är centrala i modellen är fullmakten, behörighetsobjekt, behörighetstyp, fullmaktsgivare, fullmaktshavare, tredje man och underskrift.

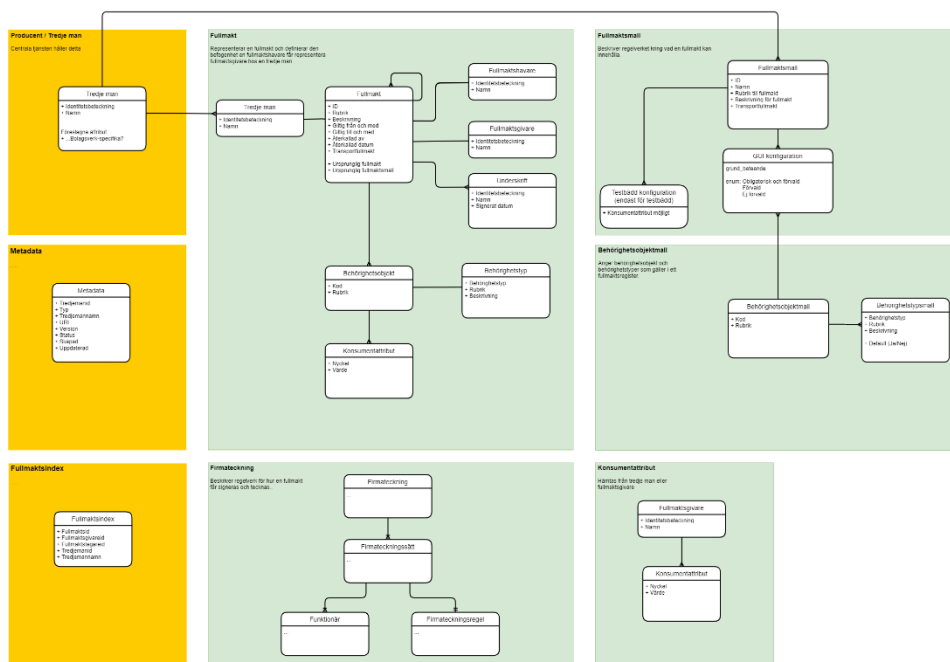

Bild3: Informationsmodellen v.1.0 för Mina ombud.

1.4.4 Begreppsmodell för fullmakter

Den nuvarande begreppsmodellen togs fram i samarbete med Skatteverket och DIGG. Begreppsmodellen är en förutsättning för att åstadkomma en ensad semantik för Mina ombud framöver. Begreppsmodellen håller på att uppdateras.

1.4.5 Processflöden för Mina ombud

Processflödena beskriver processen i samband med vilka komponenter som berörs för viktiga användningsfall för Mina ombud.

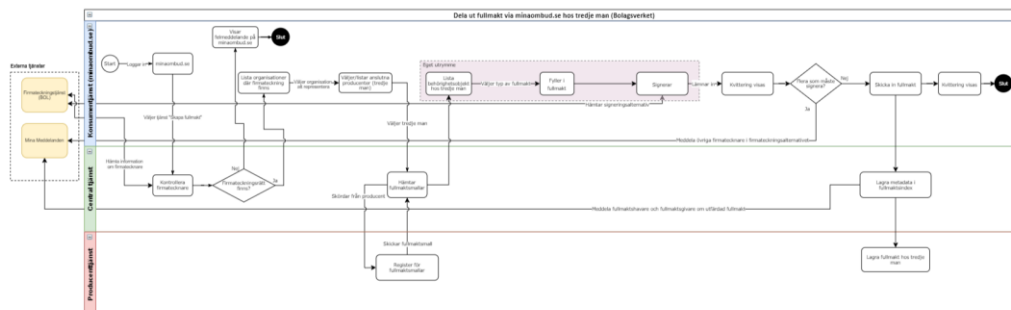

Bild4: Dela ut fullmakt via minaombud.se hos tredje man (Bolagsverket).

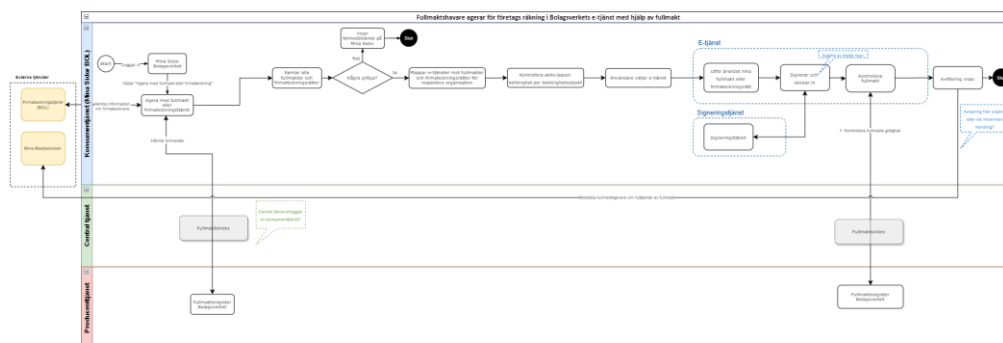

Bild5: Fullmaktshavare agerar för företagets räkning i Bolagsverkets e-tjänst med hjälp av fullmakt.

1.5 Målgrupper och införandestrategi för Mina ombud

Vi planerar att genomföra säkerhetstester under första halvan av 2022. Vid godkänd testning kan konsumenter och fullmaktsregister anslutas till produktionslösningen Mina ombud.

På webbplatsen uppmuntrar vi alla intressenter att testa anslutningen på testbädden redan före 2022. Testbäddens API:er och tjänstekontrakt är utformade på samma sätt som för Mina ombud för att göra det möjligt att testa fullmakternas behov, det grafiska användargränssnittet och andra koncept redan på testbädden, innan övergången till produktionslösningen Mina ombud.

För anslutning till testbädden erbjuds ett enkelt anslutningsavtal, samt en öppning av brandvägg. En anslutning till Mina ombud kräver dessutom certifikat.

Tjänstekontraktet kommer att kunna läsas av alla intressenter senast under andra kvartalet 2021.

Eftersom behovet verkar finnas, undersöker vi även möjligheten att hålla fullmaksregister åt andra, samt behoven på en egen inloggnings- och signeringstjänst. Syftet är att hålla tröskeln för en anslutning till Mina ombud låg.

Det kommer även att finnas en FAQ och kontaktuppgifter för frågor angående anslutning till Mina ombud. Det kommer också att hållas en del kommunikationsinsatser för att främja användandet av Mina ombud och för att förklara införandet.

1.6 Testbädden som stöd för Mina ombud

I avsnitt 1.6 beskriver vi det som har tagits fram inom testbädden och som kan användas som stöd för att bygga Mina ombud. I testbädden kan externa samarbetspartner konkret testa sina behov med hjälp av de utvecklade demotjänsterna, och ge feedback till de koncept som ska gälla för Mina ombud inför dess produktionssättning.

En systemkarta visar nuvarande arkitektur för testbädden, informations- och begreppsmodeller samt processflöden för de viktigaste användningsfallen.

I testbädden har arkitektur och säkerhet avgränsats i testsyfte. Många analyser på nationell nivå, t.ex. juridiska frågor och säkerhetsfrågor har också avgränsats inom testbädden.

1.6.1 Systemkarta för testbädden

I testbädden för behörigheter hanteras enbart testfullmakter för testpersoner och testföretag.

Testbädden för behörigheter hämtar information från firmateckningstjänsten som behövs för att signera fullmakter i demotjänsterna. Företagsuppgifter och personuppgifter hämtas från den sammansatta bastjänsten hos Bolagsverket. Fullmaktsuppgifter (testfullmakter) lagras i databasen hos Bolagsverket, och tjänsterna för testbädden är också utvecklade av Bolagsverket.

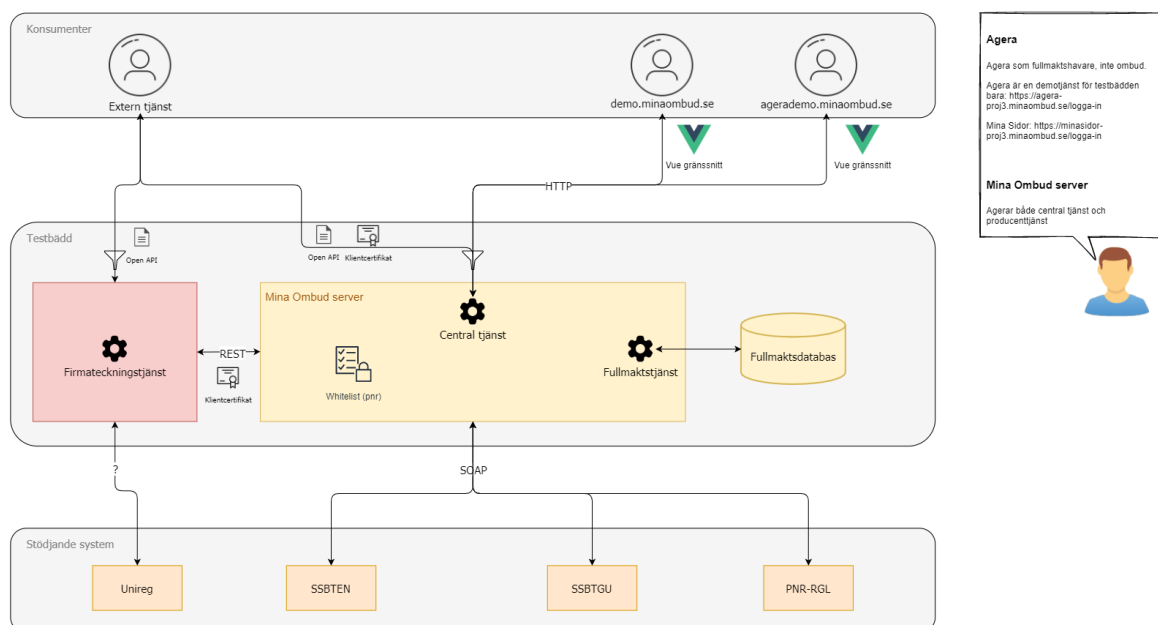

Bild6: Testbäddens arkitektur i nuläge.

1.6.2 Databasmodell för testbädden

Den förenklade databasmodellen för testbädden saknar för tillfället behörighetsobjektet och signering, eftersom signeringen inte är nödvändigt för testsyftet.

ERD

Entitetsrelationsdiagram - Testbädd för behörigheter

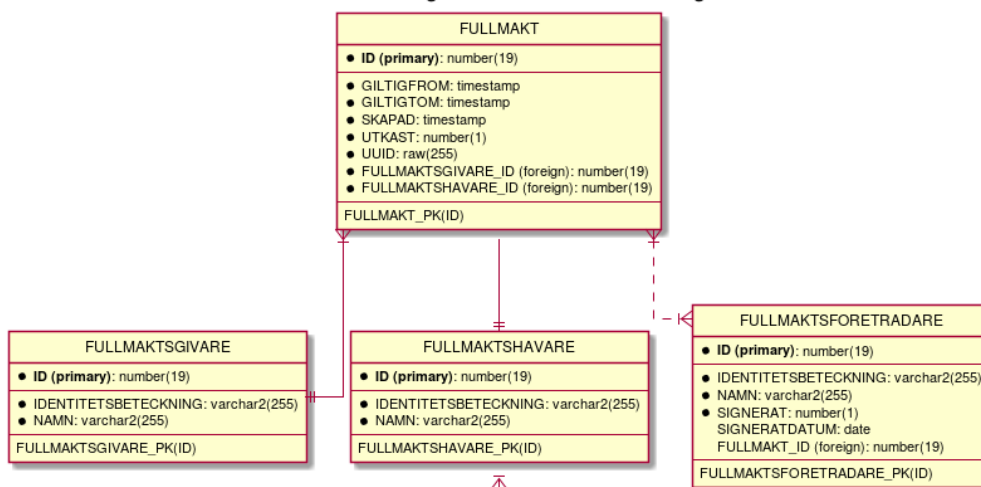

Bild7: Version 1 av testbäddens databasmodell 2020-10-19

1.7 Avgränsningar och medvetna val

Mina ombud är begränsad till att i första hand göra det möjligt att företräda juridiska och fysiska personer i digitala tjänster. Infrastrukturen tar dock också hänsyn till att även myndigheter och kommuner kan behöva företrädas. Infrastrukturen tar med andra ord hänsyn till dessa framtida behov redan nu, men utvecklingen fokuserar fram till 2023 på företag och fysiska personer. Det valet gjordes efter en förstudie och behovsanalys (se 1.3).

Mina ombud erbjuder en nationell infrastruktur för att kunna företräda andra med hjälp av fullmakter. Det ingår inte att ta hänsyn till rollbaserade behörigheter, utan behörighetstyp och de giltighetstid som står i fullmakten avgränsar behörigheterna.

2 Nyttoanalys

2.1 Beskrivning av identifierade nyttor

Värdet av de samhällsekonomiska nyttor som Mina ombud skapar bygger på flera antaganden. Nyttorna som byggblocket skapar är av typerna

1. tids- och kostnadsbesparing
2. bättre tjänster och nya användningsområden (ökad kvalitet).

Nyttorna består av effektivitetsvinster för offentlig sektor, företag och medborgare. Byggblocket leder även till kvalitativa samhällsekonomiska nyttor, såsom en känsla av ökad trygghet och säkerhet. Värdet av nyttorna avser därmed inte enbart offentligfinansiella effekter. Vi uppskattar att Mina ombud skapar samhällsekonomiska nyttor på totalt 500 miljoner kronor under en tioårsperiod (2022–2031) mätt i 2020 års penningvärde.³

Vi räknar med att de största nyttorna kommer att realiseras i mitten av denna tidsperiod, när användningen av byggblocket beräknas vara relativt hög. De kvalitativa samhällsekonomiska nyttorna, såsom exempelvis bättre överblick och kontroll över utfärdade fullmakter, bedömer vi skapar värde över tio års tid i storleksordningen 180–500 miljoner kronor.

Nyttorna tillfaller offentlig sektor, medborgare och företag. Nyttorna består av tids- och kostnadsbesparingar, bättre tjänster och nya användningsområden till följd av att byggblocket utvecklar fullmaktsförfarandet samt ökad användning.

För en mer detaljerad analys samt metod se [Bilaga Nyttoanalys](#)

2. Finansieringsanalys

För att få förutsättningar att etablera och utveckla den nationella tjänsten för en standardiserad och säker digital fullmaktshantering, föreslår vi att Bolagsverket får anslag för implementering och drift.

År ett, 2021, kommer den gemensamma nationella arkitekturen för Mina ombud att implementeras. Dessutom kommer gemensamma analyser att genomföras som ger förutsättningar för tjänsten på nationell nivå.

År två, 2022, kommer vidareutveckling att ske inom företagsområdet. Vi föreslår också att Skatteverket får anslag för den utveckling som krävs inom området att företräda fysiska personer.

Efter 2023 föreslår vi ett löpande anslag till Bolagsverket på 8 miljoner kronor per år för drift, förvaltning och vidareutveckling.

³ Alla värderade monetära nyttor är diskonterade med 3,5 procent per år från år 2020. De monetära nyttorna visar därför värdet i dagens penningvärde.

Den angivna kostnaden för utveckling är en anskaffningskostnad och kommer att skrivas av under en flerårsperiod.

[TSEK]	Anslag	Lån	Avgift	Bidrag	Syfte
År 1 – 2021	7 000				Etablering företag och gemensam arkitektur
År 2 – 2022	7 000				Vidareutveckling företag
	7 000				Utveckling fysisk person
	4 000				Drift och förvaltning
Totalt År 2	18 000				
År 3 – 2023	8 000				Etablering av drift och förvaltning
År 4					Drift och förvaltning, samt begränsad vidareutveckling
År 5					Drift och förvaltning, samt begränsad vidareutveckling
Totalt	33 000				

3 Rättslig analys

Den rättsliga analysen beskriver vilka rättsliga frågor som huvudsakligen aktualiseras för byggblocket samt om det är några frågor som kräver extra mycket uppmärksamhet.

3.1 Kompetens och styrning

Bolagsverkets uppdrag är att bedriva uppdragsverksamhet och tillhandahålla tjänster som gäller verkets dokumentation. Bolagsverket ska också utforma

digitala tjänster och bedriva en innovativ förvaltning, vilket avser innovation inom den egna myndigheten och i samarbeten med andra aktörer.

Bolagsverket får därmed inom sitt uppdrag utveckla en digital tjänst som Mina ombud. Uppdraget ligger inom ramen för regeringens önskan om en innovativ förvaltning. Det är vidare inom ramen för Bolagsverkets uppdrag att utforma digitala tjänster. Regeringen har gett Bolagsverket uppdraget att i detta arbete samarbeta med andra aktörer i det som kallas innovativ förvaltning.

Även om Bolagsverket har mandat att utforma digitala tjänster är det inte liktydigt med att det finns mandat att förvalta tjänsten Mina ombud. Det är vidare tveksamt om Bolagsverket får lagra information åt andra myndigheter, såsom Bolagsverkets uppdrag för tillfället är utformat. Om Bolagsverket ska vara förvaltare av tjänsten Mina ombud och om Bolagsverket ska lagra information åt andra myndigheter och kommuner krävs ett tydligt uppdrag för detta.

3.2 Informationshantering

Såsom tjänsten Mina ombud är tänkt att användas kommer information att utbytas mellan privatpersoner och offentliga aktörer. Därutöver kommer det att finnas information på webbsidan minaombud.se. Det kommer att innebära att frågor om offentlighet och sekretess samt arkiv och gallring aktualiseras. Vi behöver dessutom ta höjd för informationssäkerheten under framtagandet av en arkitektur för tjänsten Mina ombud.

3.3 Personuppgiftshantering

I tjänsten Mina ombud kommer personuppgifter att hanteras. Om Bolagsverket ensamt blir personuppgiftsansvarig eller om personuppgiftsansvaret ska delas, samt om det kommer att uppstå situationer där personuppgiftsbiträdesavtal krävs, är beroende på om tjänsten Mina ombud ska vara i en samverkansform eller om Bolagsverket får uppdraget att förvalta tjänsten Mina ombud med rätten att hålla information åt andra myndigheter och kommuner.

3.4 EU-rätt

Eftersom det krävs legitimation för att få tillgång till tjänsten kommer eidasförordningen att behöva beaktas.

För en kompletterande rättsutredning, se [Bilaga Rättsutredning](#)

3. Färdplan

3.1 Långsiktig plan 2020–2025

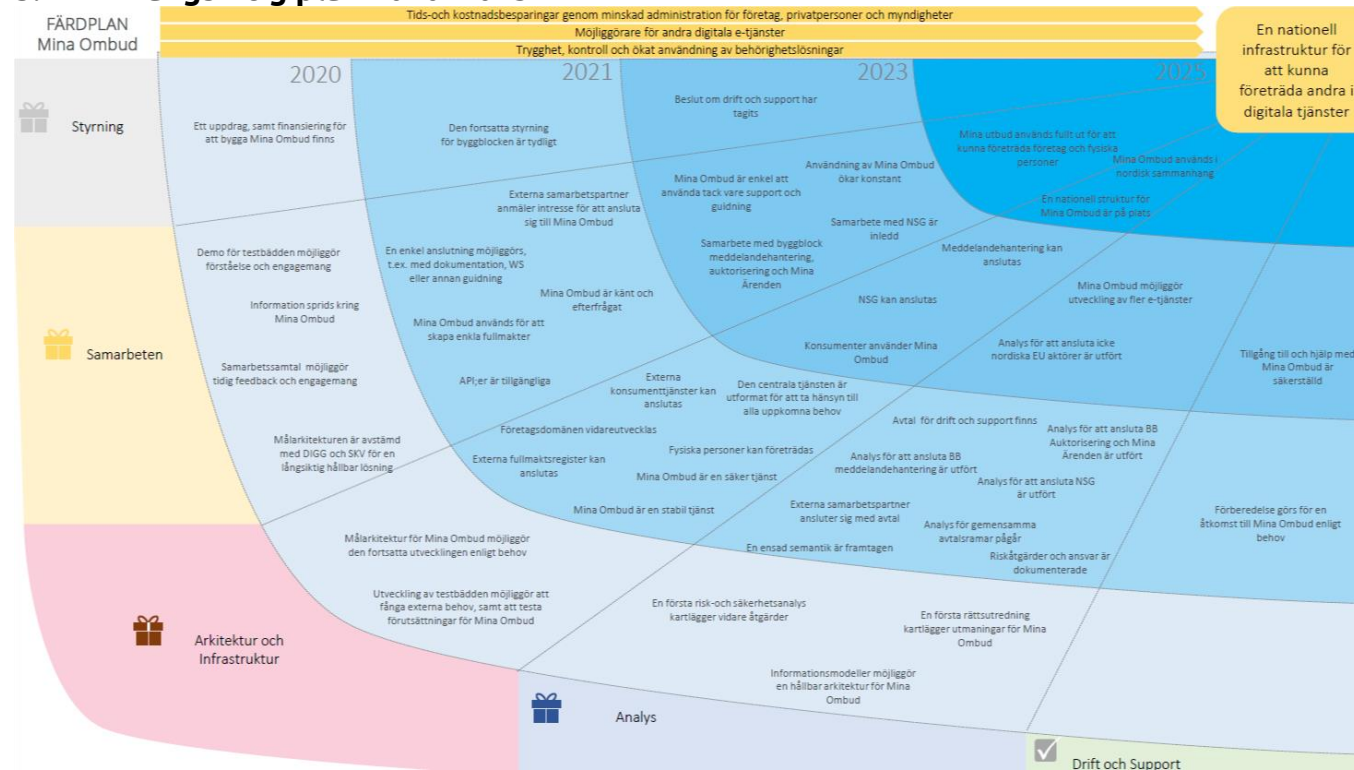

Bild8: Den långsiktiga färdplanen för Mina ombud beskriver visionen för Mina ombud och konkreta satsningar för att nå fram till visionen.

3.2 Identifierade milstolpar

Vi har identifierat milstolpar för genomförandet av Mina ombud per större aktivitetskategori och per tidsenhet.

Aktiviteten Arkitektur och infrastruktur handlar om den konkreta implementeringen av Mina ombud. Aktiviteten Analyser ger förutsättning för Mina ombud att lyckas som en nationell tjänst och innefattar analyser inom juridik, säkerhet, beroenden till andra byggblock m.m.

Implementationen av tjänsten och analysen kommer mestadels att kunna pågå parallellt.

Tidshorizonten för milstolparna är till 2023 där uppdraget förväntas kunna gå i drift. Milstolparna stämmer överens med finansieringsplanen och den långsiktiga färdplanen.

Milstolpe nr.	Beskrivning	Klart datum	Klarkriterier	Område	Ansvarig
1	Definiera en central infrastruktur	2021 Q1	En målarkitektur är definierad	Arkitektur och Infrastruktur	Bolagsverket
2	Påbörja implementering av Mina ombud	2021 Q4	Vidareförmedlingstjänst v.1.0 är på plats.	Arkitektur och Infrastruktur	Bolagsverket
3	Vidareutveckling Mina ombud företag	2021 Q4	Webbsida Mina ombud v.0.9 (företag) finns.	Arkitektur och Infrastruktur	Bolagsverket
4	Vidareutveckling Mina ombud företag	2021 Q4	Anslutning/utveckling stödtjänster påbörjas.	Arkitektur och Infrastruktur	Bolagsverket

5	Implementati on av fullmaktsregi ster	2021 Q4	Ett första fullmaktsregister kommunicerar med infrastrukturen Mina ombud – påbörjas	Arkitektur och Infrastruktur	Bolagsverket
	Avtal	2021 Q4	Anslutningsavtal till Mina ombud är framtagna. Beroenden till en gemensam avtalsstruktur är utredda.	Analys	Bolagsverket
6	Ensad semantik	2021 Q2	Etablerat begreppsmodell för infrastrukturen Mina ombud finns	Analys	Bolagsverket
7	Uppdrag Mina ombud företag	2021 Q3	Hemställan är inskickat och ett beslut om att kunna hålla information åt andra har tagits som tillåter att kunna fortsätta bygga Mina ombud.	Analys	Bolagsverket, DIGG
8	Plan för beroenden	2021 Q2	Beroenden till andra byggblock och uppdrag är analyserade och en hanteringsplan finns.	Analys	Bolagsverket
9	Riks-och säkerhetsana lyser	2021 Q4	IT säkerhetsåtgärder för Mina ombud är identifierade, möjliga risker minimeras i processen för	Analys	Bolagsverket

			fullmaktshantering och implementationen för Mina ombud. Ett penetrationstest är bokat.		
10	Webbsidan Mina ombud	2021 Q3	En grafisk profil är framtagen för Mina ombud. Utvecklingen har definierats med hänsyn till lagkraven (t.ex. webbtillgänglighetsdirektivet)	Analys	Bolagsverket, DIGG
11	Utredning Mina ombud för fysisk person	2021 Q2	Ansvarsfördelning, samarbetsområden, infrastruktur är utredda.	Analys	Bolagsverket, Skatteverket
		2022			
12	Penetrationstest	2022 Q2	Ett penetrationstest har utförts för Mina ombud.	Arkitektur och Infrastruktur	Bolagsverket
13	Admintjänst	2022 Q2	Vidareutveckling admintjänst v.1.0.	Arkitektur och Infrastruktur	Bolagsverket
14	Anslutning konsumenter och producenter	2022 Q2	Fler konsumenter och producenter ansluter sig till Mina ombud.	Samarbete	Bolagsverket och samarbetspartner
15	Ensa juridiken – Gemensamm	2022 Q3	Gemensamma avtalsramar för att använda Mina	Juridik	?

	a avtalsramar har tagits fram		ombud är formulerade.		
16	Mina ombud företag i produktion	2022 Q3	Det är möjligt att de anslutna företräda företag via Mina ombud.	Arkitektur och Infrastruktur	Bolagsverket
17	Utveckling Mina ombud fysisk person	2022 Q4	Möjlighet för fysisk person att företräda annan utvecklas.	Arkitektur och Infrastruktur	Skatteverket
18	Vidareutveckling inom företagsområdet	2022 Q4	Att etablera lösningen och skala upp användningen baserat på fångade behov samt till att omfatta fler tjänster där fysiska personer behöver företräda företag.	Arkitektur och Infrastruktur	Bolagsverket
19	Anslutning konsumenter och producenter	2022 Q4	Fler konsumenter och producenter ansluter sig till Mina ombud	Samarbete	Bolagsverket och samarbetspartner
20	Utveckling inom området fysisk person	2022 Q4	Att bredda användningen av den föreslagna lösningen till situationer där fysiska personer behöver företräda andra fysiska personer.	Arkitektur och Infrastruktur	Skatteverket

		2023			
21	Etablering av drift och förvaltning	2023	Etablering av struktur och avtal för drift och förvaltning.	Drift och Support	Bolagsverket

3.3 Identifierade beroenden

De största beroenden som har identifierats för Mina ombud är till byggblocken Mina ärenden, API-hantering, Indexering, Auktorisering och Identitet. Dessa är byggblock som bidrar för att göra Mina ombud till en långsiktigt hållbar lösning. Mina ombud kommer att vara hantera beroenden enligt förslag på hantering i tabellen nedanför.

Mina ombuds beroende till andra byggblock	Beskrivning	Förslag på hantering
Mina ombud har ett nyttaberoende till Mina ärenden. Det betyder att en integration med Mina ärenden höjer den totala nyttan av Mina ombud för användaren.	Vid utbyggnad av Mina ärenden i avseendet att flera ska kunna använda ärendevyer för annan part än sig själv, så finns det ett beroende för att t.ex. redovisningsbyråer enkelt ska kunna få tillgång till kunders vyer i en anpassad form.	Successiv anslutning av användargrupper.
Mina ombud har ett arkitekturberoende till API-hantering. Det är ett beroende på rådgivande regler, processer och standarder inom området arkitektur.	Mina ombud kommer att ha ett antal API:er som vi behöver konstruera enligt en gemensam standard för att säkerställa långsiktighet, stabilitet och säkerhet i API-hantering för Mina ombud.	Viktigt att Mina ombud företräds i arkitekturkonstellationen och att det som tas fram av API-hantering ges vidare till utvecklingsteamet i god tid så att vi kan anpassa API:erna enligt den gemensamma arkitekturen. Viktigt också att redan i början fundera på standarder och riktlinjer för förvaltning och vidareutveckling av API:er.
Mina ombud har ett arkitekturberoende till Indexering. Det är ett beroende på rådgivande	Indexering är centralt för Mina ombud. Vi behöver en indexering som pekar på information mellan konsumenttjänst och fullmaktslagring. Utformningen av	Bevakning och regelbundna avstämningar.

processer, regler och standarder inom indexering.	denna centrala komponent måste diskuteras tillsammans med andra samarbetspartner och enligt en framtagen standard och i god tid innan implementationen.	
Mina ombud har ett arkitekturberoende till Identitet. Det är ett beroende på rådgivande processer, regler och standarder inom identitet.	Inga beroenden på övergripande nivå men på detaljnivå när det gäller ihopkopplingsattribut, dvs. attribut som beskriver vem en person är. Där finns det idag nästan bara personnummer, men i framtiden kanske anställnings-ID som man behöver kunna använda i samband med fullmakt.	Bevakning.
Mina ombud har ett nytt beroende till Mina meddelanden. Det betyder att en integration med Mina meddelanden höjer den totala nyttan av Mina ombud för användaren	Det är viktigt att Mina ombud knyter an till Mina meddelanden. Mina meddelanden skulle kunna berika handlingsprocessen för Mina ombud genom ett möjliggörande av att skicka notifieringar. I många situationer behövs det en notifiering när t.ex. en firmatecknare signerar en fullmakt, när någon har agerat med hjälp av en fullmakt, eller när en fullmakt har delats ut till någon.	Bevakning och regelbundna avstämningar.
Mina ombud har ett arkitekturberoende till byggblocket Auktorisering. Det är ett beroende på rådgivande processer, regler och standarder inom auktorisering.	Inga beroenden på övergripande nivå men på detaljnivå när det gäller ihopkopplingsattribut, dvs. attribut som kopplar ihop en auktorisation från en fullmakt och auktorisation till ett system, så att tillgång ges för relevanta ärenden som fullmakten gäller.	Bevakning och regelbundna avstämningar.

4. Risk- och konsekvensanalys

Fullmaktsinformation kan innehålla känslig information, exempelvis information som avslöjar en persons hälsotillstånd. Så kallad security by design, säkerhetstester och väldefinierade IT-stack är därför nödvändiga åtgärder att ta hänsyn till i Mina ombud. Det gäller även för konsumenttjänster som ska ansluta sig till Mina ombud. Konsekvenserna om de största riskerna skulle inträffa är skadat förtroende, att inte följa lagenliga krav, och att användning av digitala fullmakter förhindras.

För en mer detaljerad riskanalysen, se [Bilaga Riskanalys](#)

5. Bilagor

5.1 Bilaga Nyttoanalys

5.1.1.1 *Vi presenterar nyttorna olika beroende på uppskattningarnas säkerhet*

Vi presenterar nyttorna på olika sätt beroende på hur säkra vi är på värderingen och kvantifieringen av nyttan. Detta har resulterat i tre nivåer av säkerhet.

1. Nyttan kan kvantifieras med rimlig säkerhet. Det gäller för nyttorna inom tids- och kostnadsbesparing samt för en av nyttorna inom bättre tjänster och nya användningsområden⁴.
2. Nyttan förväntas uppstå men är svår att kvantifiera. För majoriteten av nyttorna inom bättre tjänster och nya användningsområden är nyttan alltför osäker för att kunna kvantifieras genom beräkning. Dessa nyttor har istället beskrivits kvalitativt och värderats utifrån en ungefärlig indikation på deras storleksordning.
3. Potentiella nyttor vars utfall är osäkra och svåra att kvantifiera. Vi har valt att endast beskriva dessa nyttor och hur de kan tänkas uppstå.

5.1.2 Nyttor skapas av tids- och kostnadsbesparing

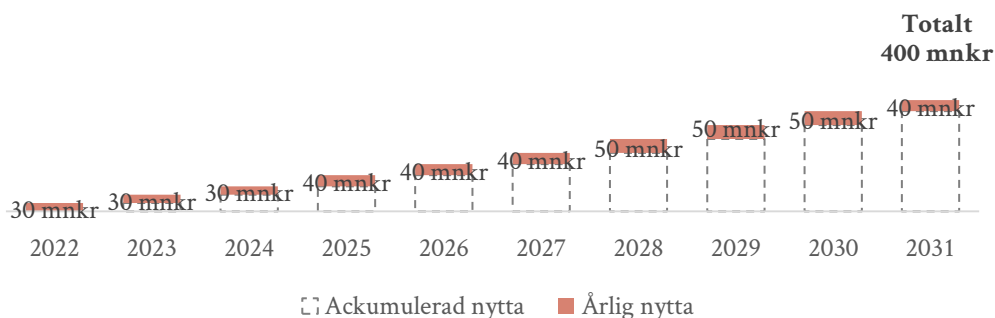
Värdet av de nyttor som skapas från tids- och kostnadsbesparingar är osäkert då det bygger på flera antaganden, flera antaganden, bland annat att många myndigheter kommer använda byggblocket (att anslutningsgraden är anslutningsgraden är relativt hög).⁵ Nyttorna består i effektivitetsvinster för offentligsektor, företag och företag och medborgare. Det samlade värdet av dessa nyttor innebär därför inte enbart offentligfinansiella offentligfinansiella besparingar. Totalt uppskattar vi att Mina ombud skapar nyttor till följd av tids- och tids- och kostnadsbesparing till ett värde på 400 miljoner kronor över en tioårsperiod (2022–2031). När i tiden 2031). När i tiden dessa nyttor förväntas realiseras är osäkert och beror på våra antaganden av upptagningsgrad av upptagningsgrad av användning samt diskonterat penningvärde. I

Figur 1 redovisas hur mycket värde som nyttorna uppskattas realisera för respektive år.

⁴ Nyttan som företag får genom att kunna delegera fler arbetsuppgifter genom ett förbättrat fullmaktsförfarande.

⁵ Se avsnitt 2.2.1.

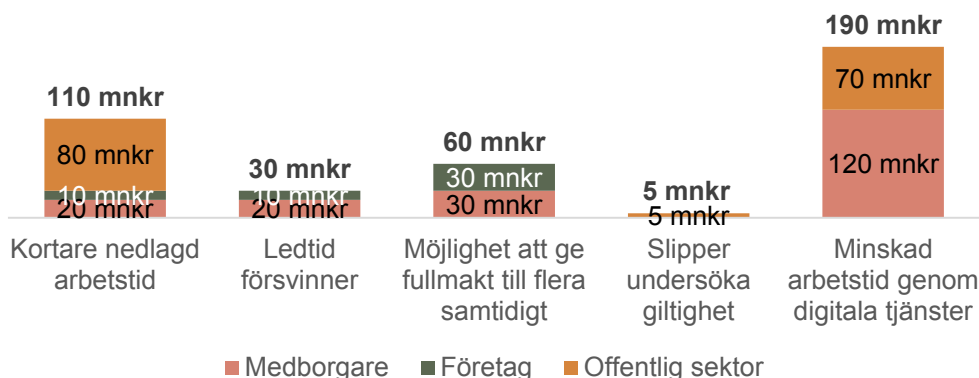
Figur 1. Fördelning av nyttor från tids- och kostnadsbesparing över tid

Not: Det färgmarkerade i figuren är den nytta som realiserats respektive år från tids- och kostnadsbesparing. Den streckade arean visar den ackumulerade nyttan som uppstått vid den tidpunkten.

Nyttorna inom tids- och kostnadsbesparing uppkommer av olika anledningar. Den största nytta som Mina ombud förväntas leda till är kortare nedlagd arbetstid för hantering av fullmakter. Mina ombud leder också till att ledtiden innan fullmakter blir giltiga försvinner. Byggblocket möjliggör även att ge fullmakter till flera samtidigt och gör att giltigheten på fullmakten inte behöver kontrolleras. Slutligen leder Mina ombud till att arbetstiden för myndighetsärenden minskar genom en övergång till digitala tjänster.

Figur 2. Identifierade nyttor av tids- och kostnadsbesparing för Mina ombud

Merparten av nyttan inom tids- och kostnadsbesparing uppskattas tillfalla medborgare, som beräknas kunna spara tid och kostnader värderat till cirka 190 miljoner kronor över tio år. Offentlig sektor uppskattas kunna spara tid och kostnader på 150 miljoner kronor över tio års tid medan motsvarande nytta för företag uppskattas till 50 miljoner kronor.

5.1.2.1 Uppskattade värden bygger på antaganden

Nyttorna ovan har beräknats med hjälp av olika ingångsvärden och antaganden. Vi bedömer att dessa ingångsvärden är tillräckligt tillförlitliga för att kunna göra dessa beräkningar. Men det finns fortfarande osäkerhet i värderingarna. Vi bedömer hur säker värderingarna är utifrån hur väl värderingarna täcker in alla relevanta nyttor (fullständighet) och hur precisa värderingarna är (reliabilitet). Tillsammans ger de ett mått på hur säker värderingen är (validitet). Vi bedömer att nyttorna som kommer av tids- och kostnadsbesparingar genomgående är fullständigt uppskattade, eftersom de täcker in de relevanta nyttorna. Däremot är reliabiliteten av beräkningarna generellt lägre. Detta beror på att värderingarna i stor utsträckning baseras på uppskattningar av hur stor andel av alla fullmakter som är digitala, såväl nu som längre fram i tiden. Det är svårt att uppskatta. Det saknas säkra källor på hur stor del av fullmakter i Sverige som är digitala idag. Det är vidare svårt att förutspå hur utvecklingen framåt kommer att se ut.

I beräkningarna har vi antagit att Mina ombud leder till att 75 procent av alla fullmakter i Sverige kommer vara digitala tio år efter införandet av Mina ombud.⁶ Om Mina ombud inte skulle realiserar antar vi att andelen digitala fullmakter istället skulle ha varit 70 procent tio år efter det tänkta införandet. I våra beräkningar är det därmed skillnaden mellan 75 procent och 70 procent som styr storleken på nyttan.

Beräkningarna innehåller även antaganden kopplat till olika tidsbesparingar som antas uppkomma med Mina ombud. Innan byggblocket har realiserats är det svårt att med säkerhet säga hur stora dessa tidsbesparingar är. Några beräkningar innefattar dessutom antaganden om hur stor andel av fullmakter som berör samma givare och tagare eller som används vid flera tillfällen. Dessa andelar har uppskattats baserat på samtal med färdledande myndighet samt med ansvariga för fullmaktsförfarande på Skatteverket.

⁶ Vi antar att denna andel idag är 10 procent, baserat på hur uppgifter från Skatteverket.

Tabell 1. Beskrivning av hur nyttan har beräknats

Beskrivning av nyttan	Hur nyttan har beräknats	Använda källor	Antaganden
Kortare nedlagd arbetstid för att utföra och hantera fullmakter	Uppskattad arbetskostnadsbesparing per fullmakt multiplicerat med beräknat antal digitala fullmakter (inklusive prognos)	- Förstudierapport Mina fullmakter, Pensionsmyndigheten (2012) - Trafikverket (2020) ⁷	- Antal fullmakter: privatpersoner: 3 milj. företag: 700 000 - Tidsbesparing per fullmakt (digital/papper): 10 min
Ledtid försvinner	Värdet av minskad ledtid för fullmakter multiplicerat med beräknat antal digitala fullmakter (inklusive prognos)	- Förstudierapport Mina fullmakter, Pensionsmyndigheten (2012) - Trafikverket (2020)	- Betalningsvilja för att slippa ledtid för fullmaktsgodkännande: Privatpersoner: 30 kr Företag: 70 kr
Möjlighet att ge fullmakt till flera samtidigt	Uppskattad arbetskostnadsbesparing per fullmakt multiplicerat med beräknat antal digitala fullmakter som berör samma givare och tagare (inklusive prognos)	- Förstudierapport Mina fullmakter, Pensionsmyndigheten (2012) - Trafikverket (2020)	- Andel fullmakter med samma givare och tagare: Privatpersoner: 20 % Företag: 40 %
Slipper undersöka fullmaktens giltighet	Uppskattad arbetskostnadsbesparing för att undersöka giltighet multiplicerat med beräknat antal digitala fullmakter som används vid flera tillfällen (inklusive prognos)	- Förstudierapport Mina fullmakter, Pensionsmyndigheten (2012) - Fullmaktsförfarande hos Skatteverket - Trafikverket (2020)	- Andel fullmakter som används vid flera tillfällen: Privatpersoner: 5 % Företag: 5 %
Minskad arbetstid genom digitala tjänster	Uppskattad arbetskostnadsbesparing för digitala tjänster (där deklarerationer används för beräkning) multiplicerat med beräknat antal tjänster som kan utföras digitalt med hjälp av Mina ombud (inklusive prognos)	- Förstudierapport Mina fullmakter, Pensionsmyndigheten (2012) - Skatteverket, tid för handläggning av deklarerationer - Trafikverket (2020)	- Tidsbesparing för att utföra ärenden digitalt jämfört med per papper: Privatpersoner: 20 min Offentlig sektor: 4 min

⁷ Analysmetod och samhällsekonomiska kalkylvärden för transportsektorn: ASEK 7.0-Kapitel 12, 2020, Trafikverket

5.1.2.2 *Kortare nedlagd arbetstid för att utföra och hantera fullmakter*

Mina ombud sparar tid då fullmakter som idag ges fysiskt eller via fysiska brev/e-post kan ges digitalt via en tjänst. Fullmaktsgivaren behöver inte fylla i fullmakten manuellt, skriva under och skicka in den. Tredje part, vilket ofta är offentlig sektor, behöver inte handlägga fullmakten när den kommer in eller när den ska användas. Vi uppskattar att kortare nedlagd arbetstid skapar nytta till ett värde av totalt 110 miljoner kronor över tio års tid. Detta tillfaller medborgare, företag och olika aktörer inom offentlig sektor. Hur detta fördelas mellan dessa aktörer redovisas i Figur 2.

5.1.2.3 *Ledtid försvinner*

Genom att fullmakten blir giltig direkt när den skickas in försvinner all ledtid som är förknippad med fullmakter. Detta innebär att den väntetid som normalt uppstår från det att fullmakten skickas in till att den godkänns försvinner. Detta uppskattar vi skapar nytta genom tidsbesparingar till ett värde av 30 miljoner kronor över tio års tid. Nyttan tillfaller medborgare och företag, fördelningen mellan dessa redovisas i Figur 2. Denna nytta är inget som resulterar i en renodlad kostnadsbesparing, utan nyttan består i att företag och medborgare slipper vänta på att fullmakten ska godkännas.

5.1.2.4 *Möjlighet att ge fullmakt till flera samtidigt*

Mina ombud kommer göra det smidigare att utfärda fullmakter som berör samma givare och tagare vid ett och samma tillfälle. En arbetsgivare som vill delegera uppgifter till en anställd behöver till exempel inte skicka in en fullmakt till Bolagsverket, en till Skatteverket, en till Försäkringskassan, etcetera, utan kan lämna alla samtidigt. Denna nytta uppskattar vi till ett värde av 60 miljoner kronor över tio års tid genom minskad arbetstid. Även denna nytta tillfaller medborgare och företag, där fördelningen redovisas i Figur 2.

5.1.2.5 *Slipper undersöka fullmaktens giltighet*

Genom Mina ombud behöver tredje part inte kontrollera att en fullmakt fortfarande är giltig en viss tid efter att den inkommit. Kontrollen av fullmakten sker automatiskt. Detta sparar tid för offentlig sektor, vilket vi uppskattar skapar nytta till ett värde av 5 miljoner kronor över tio års tid.

5.1.2.6 *Minskad arbetstid genom digitala tjänster*

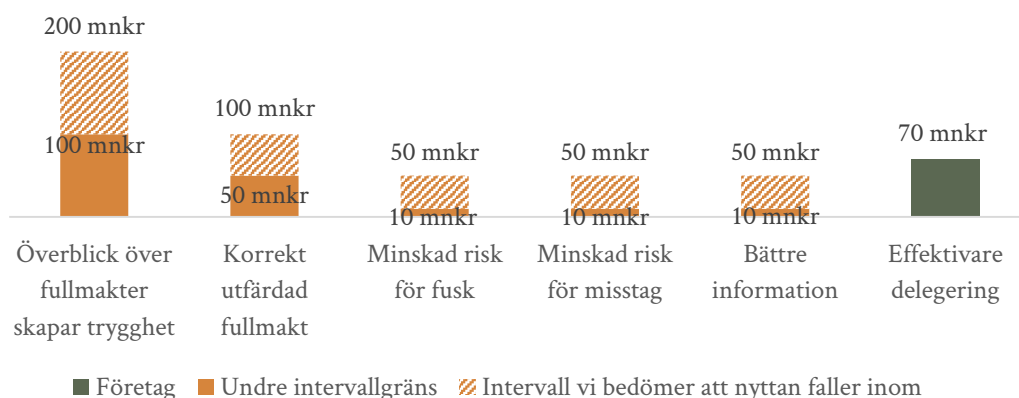
Genom att fullmaktsförfarandet till digitala tjänster förenklas är det lättare för anhörig eller anställd att bistå i ärenden digitalt istället för att utföra dessa via papper. Ett exempel på ett sådant ärende är inkomstdeklarationen. Att kunna utföra ärendet digitalt istället för per papper sparar tid. Att fler ärenden utförs digitalt leder även till en tidsbesparing för handläggande myndighet. Detta beror på att det görs färre slarvfel när handlingen utförs digitalt. Vi uppskattar att den minskade arbetstid som uppkommer genom övergång till digitala tjänster

skapar nyttor till ett värde av 190 miljoner kronor över tio års tid och tillfaller medborgare och offentlig sektor. Fördelningen mellan dessa redovisas i Figur 2.

5.1.3 Nyttor skapas av bättre tjänster och nya användningsområden

Mina ombud gör att fullmaktsförfarandet blir enklare och skapar nya användningsområden kopplat till fullmakter. Genom att alla fullmakter finns samlade på ett och samma ställe skapar det en bättre överblick och kontroll vilket leder till ökad trygghet för fullmaktsgivaren. Att fler fullmakter blir digitala minskar också risken för misstag och fusk kopplat till fullmakter. Genom att fullmaktsförfarandet utvecklas ökar även möjligheten för företag att delegera uppgifter. Denna nytta är den enda bland nyttorna inom detta område som kunnat beräknas på samma sätt som tids- och kostnadsbesparing. Effektivare delegering uppskattar vi skapar nyttor på 70 miljoner kronor över tio års tid, vilket tillfaller företaget. De övriga nyttorna som bättre tjänster och nya användningsområden skapar är svåra att beräkna kvantitativt. Detta beror på att många av dessa nyttor består av en upplevd kvalitativ nytta, exempelvis en känsla av ökad trygghet. Vi uppskattar att dessa nyttor skapar värde över tio års tid i storleksordningen 180–500 miljoner kronor över tio års tid. I och med att nyttan är kvalitativ så leder den inte direkt till kostnadsbesparingar. Nyttorna har uppskattats baserat på en storleksrangordning av kvantifierade och icke-kvantifierade nyttor. Metoden beskrivs utförligt i kapitel 2.3.1. När i tiden dessa nyttor förväntas infalla har inte kunnat beräknas. Den osäkerhet som finns i bedömningarna av dessa nyttor är illustrerade i Figur 3 nedan. Det streckade området är det intervall som vi bedömer att nyttan faller inom.

Figur 3. Identifierade nyttor av bättre tjänster och nya användningsområden för Mina ombud

5.1.3.1 Värderingarna ger en indikation på storleksordningen

Nyttorna som skapas av bättre tjänster och nya användningsområden är generellt svåra att bedöma kvantitativt. bedöma kvantitativt. Värderingen av dessa nyttor ska därför förstås som en indikation på i vilken vilken storleksordning som nyttorna kan uppskattas till. Nyttorna ges därför i ett intervall. Intervallerna är baserat på rangordningen utefter storlek av alla identifierade nyttor inom den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen. Rangordningen av nyttorna är gjord baserat på samtal med

baserat på samtal med färdledande myndighet. Genom att använda denna rangordning samt storleken på de kvantifierade nyttorna har intervallet för respektive nytta uppskattats, se Figur 4.

Figur 4. Storleksintervall på beräknade nyttor samt rangordning av samtliga nyttor

	Kvantifierade nyttor	Icke-kvantifierade nyttor
Stora nyttor: 300-600 mnkr		
Medelstora nyttor: 100-300 mnkr	<div>Kortare nedlagd arbetstid</div> <div>Minskad arbetstid genom digitala tjänster</div>	<div>Överblick över alla fullmakter skapar trygghet</div>
Mindre nyttor: 10-100 mnkr	<div>Möjlighet att ge fullmakt till flera samtidigt</div> <div>Effektivare delegering</div> <div>Ledtid försvinner</div> <div>Slipper undersöka giltighet</div>	<div>Korrekt utfärdad fullmakt</div> <div>Minskad risk för fusk</div> <div>Minskad risk för misstag</div> <div>Bättre information</div>

5.1.3.2 Överblick över alla fullmakter skapar trygghet

Mina ombud möjliggör en överblick över alla givna och mottagna fullmakter. Att få en överblick över vilka man givit fullmakt till, även långt efter att fullmakten givits, skapar en trygghet för medborgare och företag som lämnar fullmakter. Detta leder även till ökad transparens för företag vid till exempel ägar- eller chefsbyte. En ökad känsla av trygghet och kontroll är svår att kvantifiera och värdera. Denna typ av nytta resulterar inte heller i direkta kostnadsbesparingar. Men vi uppskattar att nyttan är stor jämfört med övriga nyttor inom byggblocket och uppgår till ett värde på mellan 100–200 miljoner kronor över tio års tid. Hur nyttan fördelar sig mellan medborgare och företag har inte varit möjligt att bedöma.

5.1.3.3 Korrekt utfärdad fullmakt

Genom att fullmakten fylls i digitalt skapas en trygghet i att fullmakten är korrekt utfärdad. Den minskade osäkerheten ökar nyttan av fullmakter för företag och medborgare. Som beskrivits ovan är känslan av trygghet svår att kvantifiera. Men vi uppskattar att denna nytta är medelstor relativt övriga nyttor inom byggblocket och uppgår till ett värde på totalt cirka

50–100 miljoner kronor över tio år. Hur denna nytta fördelar sig mellan företag och medborgare har inte varit möjligt att bedöma.

5.1.3.4 *Minskad risk för fusk kopplat till fullmakter*

Mina ombud förväntas leda till minskad risk för fusk och kriminalitet tack vare ökad kontroll och säkrare identifiering. Genom digital identifiering och signering av fullmakter är det svårare att förfalska dessa. Denna nytta har inte kunnat kvantifieras på grund av att vi saknar bra indata för att beräkna denna nytta. Men vi uppskattar att nyttan är liten jämfört med övriga nyttor inom byggblocket och ligger i storleksordningen 10 – 50 miljoner kronor över tio år. Nyttan tillfaller medborgare, företag och offentlig sektor. Hur nyttan fördelar sig mellan grupperna har vi inte kunnat bedöma.

5.1.3.5 *Minskad risk för misstag kopplat till fullmakter*

Bättre överblick och digitaliserade fullmakter minskar risken för misstag. Genom att fullmakten fylls i och signeras digitalt minskar risken för att fullmakten är otydlig eller missförstås. Denna nytta har inte kunnat kvantifieras av samma anledning som ovan. Även denna nytta uppskattar vi är liten relativt övriga nyttor och bedöms därför vara i storleksordningen 10–50 miljoner kronor över tio år. Nyttan tillfaller medborgare, företag och offentlig sektor. Hur nyttan fördelar sig mellan grupperna har vi inte kunnat bedöma.

5.1.3.6 *Effektivare delegering när fler anställda kan företräda verksamheten i e-tjänster*

Mina ombud möjliggör en effektivare delegering genom att fler anställda kan företräda verksamheten i e-tjänster. Arbetsgivare och chefer, som har högre arbetskostnad än anställda, kan genom Mina ombud delegera uppgifter till anställda. I dagsläget är det till exempel endast firmatecknaren som har juridisk rätt att utföra vissa digitala tjänster. En ökad delegering uppskattar vi leder till en nytta för företag på 70 miljoner kronor över tio års tid. Vi uppskattar att denna nytta framförallt kommer att tillfalla små och medelstora företag. Vi antar att större företag redan har hittat lösningar för delegering av administrativa uppgifter på andra sätt.

Tabell 2. Beskrivning av hur nyttan har beräknats

Beskrivning av nyttan	Hur nyttan har beräknats	Använda källor	Antaganden
Effektivare delegering när fler anställda kan	Uppskattad arbetskostnadsbesparing för en anställd relativt en chef	- <i>Analysmetod och samhällsekonomiska kalkylvärden för</i>	- Antal digitala ärenden per företag och år som kan delegeras: 4 st

företräda verksamheten i e-tjänster	multipliserat med beräknat antal tjänster som kan delegeras med hjälp av Mina ombud (inklusive prognos)	transportsektorn: ASEK 7.0-Kapitel 12, 2020, Trafikverket	- Arbetstid per ärende: 20 min
-------------------------------------	---	---	--------------------------------

5.1.3.7 Bättre information för alla medborgare när tjänster utförs digitalt

Personer som inte utför ärenden digitalt idag kommer genom Mina ombud lättare kunna få hjälp av ett ombud att använda digitala tjänster. Till exempel kan en person med begränsad digital förmåga kunna ge en anhörig fullmakt att använda en digital tjänst istället för att den anhörige ska hjälpa personen med motsvarande tjänst analogt. Genom digitala tjänster ges ofta mer information från myndigheten än vad som skickas via papper. Genom att fler får tillgång till digitala tjänster ökar servicen till medborgaren. Denna nytta har inte kunnat kvantifieras på grund av brist på indata. Men vi uppskattar att nyttan är liten jämfört med övriga nyttor inom byggblocket och ligger i storleksordningen 10–50 miljoner kronor över tio års tid och tillfaller medborgare.

5.1.4 Mina ombud leder till ökad användning av fullmakter

Genom den tids- och kostnadsbesparing som Mina ombud leder till, samt att det skapas bättre tjänster och nya användningsområden för fullmakter, förväntas antalet använda fullmakter öka. Under en tioårsperiod antas det totala antalet fullmakter öka med 15 procent från dagens nivåer. Om byggblocket inte skulle realiseras antas ökningen istället uppgå till

10 procent under samma period. Detta skiljer sig från den ökade andel digitala fullmakter som förväntas till följd av Mina ombud, vilket nämnts tidigare. Öden ökade användningen av fullmakter avser den totala mängden fullmakter, såväl digitala som icke-digitala.

Nyttan som följer av detta är inkluderat i beräkningen inom tids- och kostnadsbesparing samt inom bättre tjänster och nya användningsområden.

5.1.5 Byggblocket möjliggör potentiella och stora nyttor

Mina ombud skapar potential för mer nyttor än de som är beskrivna ovan. Anledningen till att dessa nyttor inte är beskrivna ovan är för att de antingen är beroende av att andra aktörer vidareutvecklar eller använder funktioner som finns inom Mina ombud, eller för att nyttorna förväntas uppstå tack vare funktioner inom Mina ombud som Mina ombud idag inte har planerade aktiviteter för att realisera. Osäkerheten i storleken på värderingarna i kombination med osäkerheten om potentialen kommer att realiseras gör att vi bedömer att det inte är möjligt att ge en rimlig uppskattning av storleken på dessa nyttor.

5.1.5.1 *Byggblocket möjliggör digitala tjänster genom automatisk kontroll av behörighet*

Genom Mina ombud möjliggörs flera digitala tjänster som vänder sig till konsumenter. Inom EU och andra internationella organisationer bedrivs projekt där det idag finns svårigheter med att kontrollera behörighet. Detta berör på att regelverk för identifiering och signering skiljer sig åt mellan länder. Genom en utvecklad digital fullmaktstjänst skulle denna problematik kunna lösas. Detta skulle därmed skapa nyttor genom att byggblocket erbjuder en bättre tjänst och nya användningsområden (kvalitet).

Vidare erbjuder många svenska myndigheter digitala tjänster till konsumenter men som kräver att behörigheten kontrolleras. Utan en digital fullmaktstjänst begränsas tillgången till dessa tjänster till den som fått behörighet. Genom Mina ombud kan fler få tillgång till dessa tjänster. Även detta skulle skapa nytta genom nya användningsområden för byggblocket.

5.1.5.2 *Vidareutveckling av den digitala fullmaktstjänsten*

Idag blir fler och fler analoga tjänster digitala. I denna utveckling krävs en digital fullmaktstjänst för att säkerställa att alla får tillgång till samma service. Nyttan av Mina ombud kommer därför öka i takt med en ökad digitalisering av samhället.

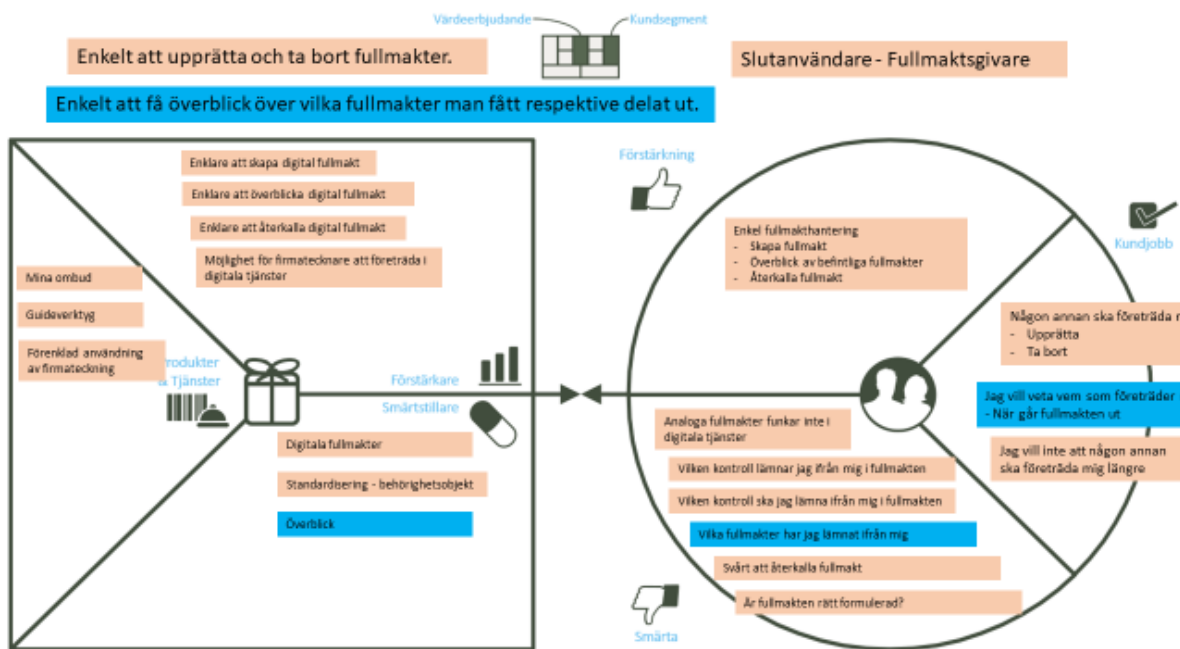
Mina ombud ska möjliggöra för privata aktörer att använda byggblockets infrastruktur och lägga till egna erbjudanden. På liknande sätt som Mina meddelandens infrastruktur har vidareutvecklas av privata aktörer förväntas därmed fullmaktstjänsten utvecklas och förbättras.

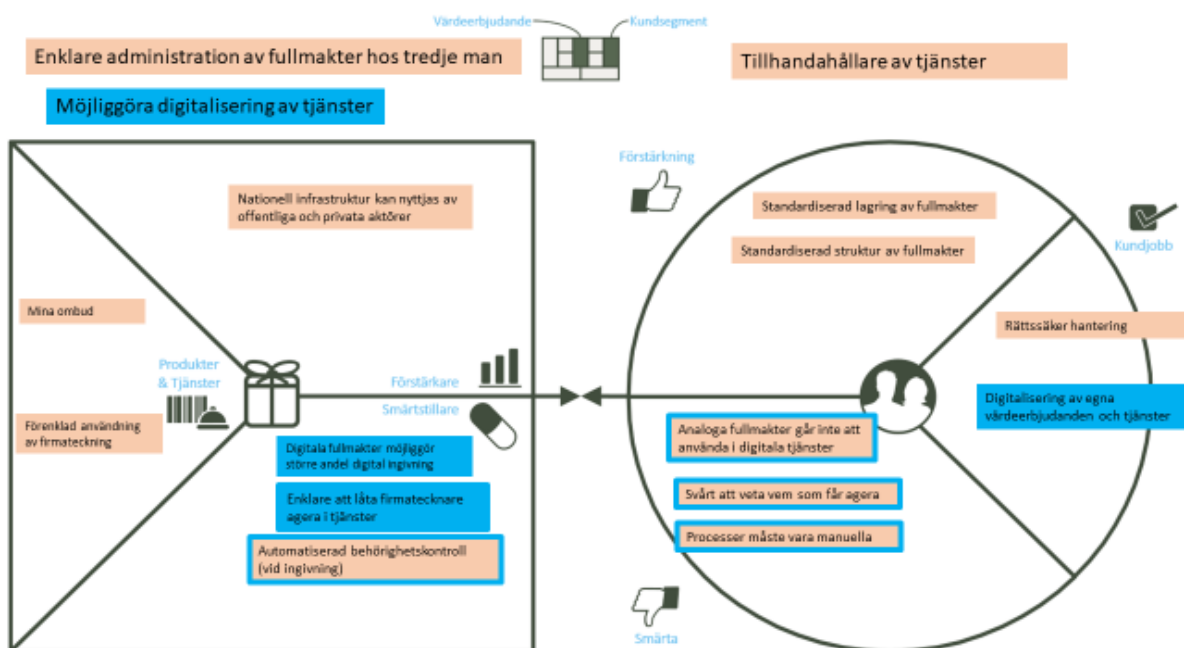
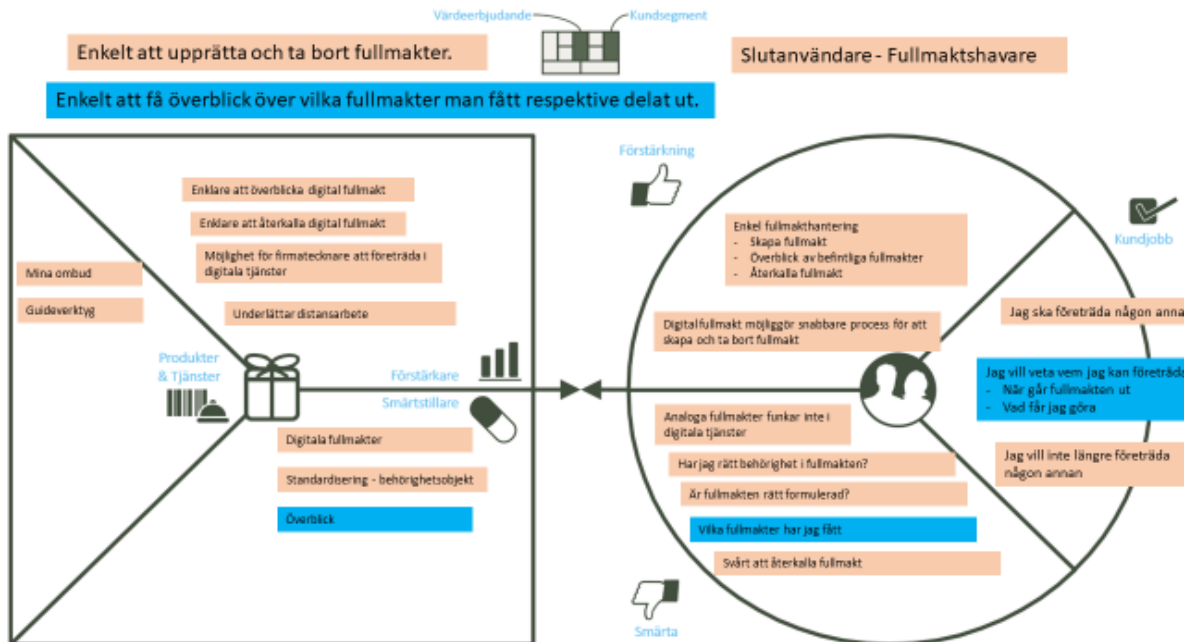
5.1.5.3 *Offentlig sektor ska kunna utfärda fullmakter*

På längre sikt ska även offentlig sektor kunna vara givare och mottagare av fullmakter, istället för att endast fungera som tredje part. Detta skulle leda till effektivare delegering av arbetsuppgifter i offentlig sektor och leda till nyttor genom tidsbesparingar. Tidplanen för när detta kommer att realiseras är ännu inte fastställt.

5.2 **Bilaga Business Model Canvas (BMC) och Value Proposition Canvas (VPC)**

Nyckelpartners	Nyckelaktiviteter	Värdeerbjudande	Kundrelation	Kunder & Kundsegment
Bolagsverket Skatteverket DIGG Naturvårdsverket Verksam IT-leverantörer	Testbädd för behörigheter <ul style="list-style-type: none"> Standardisering av digitala fullmakter Förenkling av användning av firmateckning Samverkan med IT-leverantörer Samverkan med tillhandahållare av tjänster Avtalshantering Omvärldsbevakning (EU) Informations säkerhet Rättsutredningar Finansiering Nyckelresurser <ul style="list-style-type: none"> Anslag för utveckling och förvaltning av tjänst i produktion Identitet - eID Registerinformation Standarder IT-plattform API-hantering Drift och support Avtal 	<ul style="list-style-type: none"> Enkelt att upprätta och ta bort fullmakter. Enkelt att få överblick över vilka fullmakter man fått respektive delat ut. Enkelt för organisationer och fysiska personer att ta hjälp och sköta sina åtaganden digitalt Enklare administration av fullmakter hos tredje man Möjliggöra digitalisering av tjänster 	Avtal Användarforum Kanaler E-tjänster hos kommuner, myndigheter och privata aktörer via API. Minaombud.se Marknadsföring via webb, sociala medier, fysiska möten och press.	Tillhandahållare av tjänster: <ul style="list-style-type: none"> Myndigheter Kommuner Privata aktörer Slutanvändare <ul style="list-style-type: none"> Fullmaktsgivare Fullmaktshavare
Kostnader <ul style="list-style-type: none"> Initial investering krävs för att ta fram och bevisa lösningen "Testbädd" 5,5 mkr Kostnaden för att införa en produktionslösning beräknad till 33 mkr för perioden 2021-2023 		Nytta <ul style="list-style-type: none"> Nytten om Mina ombud införs hos myndigheter beräknad till ? 		

5.3 Bilaga Rättsutredning Firmateckningstjänst och Mina ombud på Bolagsverket

Sammanfattande bedömning

Bolagsverket har utvecklat en tjänst för förenklat nyttjande av firmateckning. Det är en tjänst utformad för att firmatecknare ska kunna agera för företags räkning i e-tjänster och för att kunna dela ut digitala fullmakter.

Bolagsverket har via testbädden byggt lösningar och koncept som kan testas av företag, offentliga aktörer och andra organisationer. I dessa koncept ligger exempelvis en standardiserad fullmakt och en teknik som är lätt att förstå för användaren men som håller ur både informationssäkerhetsaspekter och juridiska begreppsmodeller.

Det finns naturligtvis fortfarande juridiska frågor som behöver särskild uppmärksamhet. En sådan fråga är bland annat digitalisering av fullmakter och de juridiska utmaningar det väcker.

5.3.1 Bakgrund och syfte

Det finns ett behov hos fysiska och juridiska personer att låta någon agera för deras räkning i digitala tjänster. Exempelvis ett företag som vill ta hjälp av en redovisningskonsult eller en äldre person som behöver hjälp av sin släkting att betala räkningar. Runt 90% av de kommuner, myndigheter och privata aktörer som Bolagsverket intervjuat har uppgett att de har behov av en nationell lösning för att hantera digitala fullmakter. Mina ombud är ett steg mot en digital nationell lösning för att kunna skapa, nyttja och administrera digitala fullmakter.

5.3.1.1 Skapa förutsättningar för en nationell lösning

För att skapa en nationell behörighetslösning behöver ett antal frågor lösas i samverkan mellan olika organisationer. Detta görs för tillfället inom ramen för Vinnova – projektet [Testbädd för gemensam digital behörighetslösning](#).

Inom projektet ska följande delar genomföras

Utveckla en tjänst för förenklat nyttjande av firmateckning. Detta är en förutsättning för att firmatecknare ska kunna agera för företags räkning i e-tjänster och för att kunna dela ut digitala fullmakter.

Hitta modeller för digitala, strukturerade, fullmakter som fungerar över organisationsgränser

Utreda juridiska frågor kring digitalisering av fullmakter.

Bygga en testbädd för digitala fullmakter där lösningar och koncept kan testas. Testbädden är en test- eller demonstrationsmiljö där företag, offentliga aktörer och andra organisationer kan samverka för att utveckla och testa idéer och tjänster.

5.3.1.2 Avgränsning

I denna utredning kommer utredningen att avgränsas till de juridiska aspekterna kring Bolagsverkets framtagande av en lösning för att göra det enklare för firmatecknare att agera för företags räkning och de juridiska frågorna runt en central tjänst för att hantera digitala fullmakter. Rättsutredningen begränsas till associationsrättsformen, aktiebolag. De övriga associationsformerna kommer därför inte att redogöras för i denna utredning.

Aktiv behörighet: Rätt att företa bindande rättshandlingar för en juridisk person.

Att teckna firman: Att med bindande verkan skriva under för ett företag.

Central tjänst för att hantera fullmakter: En vidareförmedlingstjänst som drivs av Bolagsverket. En vidareförmedlingstjänst som skickar fråga/svar mellan konsument och producent.

Eget utrymme: Ett skyddat förvar som tillhandahålls elektroniskt endast som led i teknisk bearbetning eller teknisk lagring för en enskilds räkning.

eIDAS: Förordning med krav på offentliga organ att ta emot e-underskrifter i en rad olika format samt i alla format där det finns en kostnadsfri valideringstjänst.

Elektronisk underskrift: Ett sätt för en identifierad användare på ett juridiskt bindande sätt utföra rättshandlingar inom ramen för en e-tjänst.

Firmatecknare: En eller flera personer som har befogenhet att företa rättshandlingar, vilka blir bindande för den juridiska person som firmateckningen avser.

Firmateckning: Vad styrelsen i ett företag har beslutat i frågan om hur firman ska tecknas – alltså av vilka, av hur många och i vilka kombinationer som firmatecknarna ska få skriva under för företaget.

Tjänst för förenklad användning av firmateckning: Teknisk bearbetning och hämtning av registrerad firmateckning. En tjänst som gör det möjligt för firmatecknare att företräda företag i digitala kanaler.

Fullmakt: När en person uppträder för en huvudmans räkning. Rättsverkningarna träffar direkt huvudmannen medan fullmäktigen står helt utanför rättsförhållandet.

Fullmaktsgivare: Den som ger någon annan rätt att med bindande verkan företa rättshandlingar.

Fullmäktig: Den som genom fullmakt har rätt att företa bindande rättshandlingar för fullmaktsgivarens räkning.

Konsument: En myndighet/företag/kommun som via API kan nå Bolagsverkets ”tjänsten för förenklad firmateckning” och ”Central tjänst för hantering av fullmakter”.

Minaombud.se: Visar och administrerar fullmakter. En Webbplats som drivs av Bolagsverket.

Passiv behörighet: När en fullmäktig endast mottar en viljeförklaring, betalning eller meddelande för huvudmannens räkning.

Producent: En myndighet som är informationsägaren och som svarar på frågor från konsument och ansvarar för utlämnande av fullmakter till konsument via ”central tjänst för hantering av fullmakter”.

Särskild firmatecknare: Särskilt utsedd fysisk person som har samma behörighet som bolagets styrelse men saknar befogenheter.

Tredje man: En fysisk eller juridisk person som fullmäktigen företar rättshandlingar hos för huvudmannens räkning.

5.3.2 Nationell behörighetslösning

Sverige saknar idag en nationell lösning för behörighet i digitala tjänster. Vid en omvärldsbevakning inom offentlig verksamhet framkom att det finns behov av att företräda både juridiska personer, fysiska personer och andra typer av organisationer i digitala tjänster. Behörigheter i e-tjänster hanteras i vissa fall med pappersfullmakter vilket skapar administration och upplevs dessutom som oöverskådligt. Bolagsverket har därför inom ramen för en testbädd genom bidrag från Vinnova skapat ett digitalt flöde för hantering av behörigheter.

5.3.3 Aktiebolagsregistret

Ändamålet med aktiebolagsregistret är bland annat att ge offentlighet åt den information som ingår i registret.⁸

Aktiebolagsregistret förs med hjälp av automatiserad behandling. Registret skall hållas tillgängligt hos Bolagsverket. I aktiebolagsregistret registreras uppgifter för varje bolag. Handlingar som avser en anmälan eller underrättelse enligt aktiebolagslagen (2005:551) skall biläggas aktiebolagsregistret. Sådana handlingar skall för varje bolag sammanföras i akter.⁹ Registrering av vilka och hur bolagets firma får tecknas ska anmälas av bolaget.¹⁰

5.3.4 Firmateckning

En anmälan för registrering av aktiebolag ska innehålla uppgifter om bland annat särskild firmatecknare och hur bolagets firma tecknas.¹¹ Firmateckningen biläggs aktiebolagsregistret.¹²

⁸ 2 kap. 1 § aktiebolagsförordningen (2005:559)

⁹ 2 kap. 7, 8 och 10 §§ aktiebolagsförordningen (2005:559)

¹⁰ 8 kap. 43 § aktiebolagslagen (2005:551)

¹¹ 1 kap. 3 § aktiebolagsförordning (2005:559)

¹² 2 kap. 7 § aktiebolagsförordningen (2005:559)

5.3.4.1 *Firmatecknare*

Den verkställande direktören är bolagets ställföreträdare och får alltid företräda bolaget och teckna dess firma beträffande uppgifter som han eller hon ska sköta i den löpande förvaltningen, åtgärder som med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet är av ovanligt slag eller av stor betydelse och åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.¹³

5.3.4.2 *Särskild firmatecknare*

Styrelsen får bemyndiga en styrelseledamot, den verkställande direktören eller någon annan att företräda bolaget och teckna dess firma.¹⁴ Kravet är dock att minst en av de särskilda firmatecknarna ska vara bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Om det finns särskilda skäl, får Bolagsverket i ett enskilt fall besluta om undantag från bosättningskravet. I övrigt ska bestämmelserna i aktiebolagslagens 8 kap. 31 och 34 §§ tillämpas på en firmatecknare som inte är styrelseledamot eller verkställande direktör.¹⁵

5.3.4.3 *Inskränkningar och återkallelse av firmateckningsrätt*

Styrelsen får föreskriva att rätten att företräda bolaget och teckna dess firma endast får utövas av två eller flera personer i förening. Någon annan inskränkning i en firmatecknares rätt att teckna bolagets firma får inte registreras.¹⁶

Det finns situationer då inte styrelsen får lämna ett bemyndigande om att teckna dess firma eller att ett sådant bemyndigande endast får lämnas på vissa villkor. Om någon av dessa situationer skulle vara för handen ska detta vara inskrivet i bolagsordningen. Styrelsen kan när som helst återkalla ett bemyndigande att teckna dess firma.¹⁷

5.3.4.4 *Obehöriga företrädare*

Om exempelvis en styrelseledamot, verkställande direktör, särskild firmatecknare eller annan ställföreträdare för bolaget har försatts i konkurs, fått förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken eller fått näringsförbud, ska Bolagsverket stryka ställföreträdaren, ur aktiebolagsregistret.¹⁸

¹³ 8 kap 29 och 36 §§ aktiebolagslagen (2005:551)

¹⁴ 8 kap. 37 § aktiebolagslagen (2005:551)

¹⁵ 8 kap. 37 § lagen om aktiebolag (2005:551), Lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551), SFS 2020:613, utfärdad den 25 juni 2020

¹⁶ 8 kap. 39 § aktiebolagslagen (2005:551)

¹⁷ 8 kap. 37 § aktiebolagslagen (2005:551)

¹⁸ 27 kap. 6 § aktiebolagslagen (2002:551)

5.3.5 Personuppgifter och dataskydd

Det finns flera författningar som reglerar behandling av personuppgifter. Reglernas syfte är att skydda fysiska personers grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter.

Förutom de generella författningarna som gäller alla offentliga aktörer, dataskyddsförordningen och dataskyddslagen finns det registerförfattningar. De särskilda registerförfattningarna har specifika regler för respektive myndigheters verksamhet.

Varje behandling av en personuppgift måste vila på en rättslig grund. Behandling av personuppgifter får därför bara ske under de omständigheter som särskilt anges i lagstiftningen. I dataskyddsförordningen räknas dessa rättsliga grunder upp i artikel 6.1. Behandling är enligt denna bestämmelse endast laglig om och i den mån som åtminstone ett av de i artikeln uppräknade villkor är uppfyllt. Den personuppgiftsansvarige måste också uppfylla kraven i övriga bestämmelser i förordningen, t.ex. de allmänna principerna i artikel 5.¹⁹

När det gäller behandling som är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse (artikel 6.1 c), som ett led i myndighetsutövning eller för att utföra en uppgift av allmänt intresse (artikel 6.1 e) måste det även finnas ett annat stöd i rättsordningen än det som ges i dataskyddsförordningen. I artikel 6.3 första stycket i dataskyddsförordningen anges

att den grund för behandlingen som avses i artikel 6.1 c och 6.1 e ska fastställas i enlighet med unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av.²⁰

I skäl 45 till dataskyddsförordningen anges att förordningen inte medför något krav på en särskild lag för varje enskild behandling, utan att det kan räcka med en lag som grund för flera behandlingar som bygger på en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige eller om behandlingen krävs för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning.

¹⁹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 och Lag (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning

²⁰ Proposition 2017/18:105

5.3.5.1 *Personuppgifter och Bolagsverket*

Bolagsverket behandlar personuppgifter utifrån både rättslig förpliktelse och på grund av allmänt intresse. Bolagsverket samlar in, registrerar och offentliggör personuppgifter på grund av nationell lagstiftning. För att myndigheten ska kunna fullgöra sina uppdrag och sin verksamhet behandlas även personuppgifter utifrån den rättsliga grunden allmänt intresse.

5.3.5.2 *Personuppgifter och aktiebolagsregistret*

Registrering av firmatecknare ska innehålla uppgift om postadress, eventuellt hemvist, personnummer alternativt födelsedatum om personnummer saknas.²¹

Bolagsverket är personuppgiftsansvarigt för den behandling av personuppgifter som sker i aktiebolagsregistret. Ansvaret för att skydda den registrerades rättigheter i enlighet med dataskyddsförordningen²² åvilar således på Bolagsverket. Det är även Bolagsverket som äger ansvar för att det inte uppstår några säkerhetsrisker.²³

Dataskyddsförordningen bestämmelse om rättelse enligt artikel 16 är inte tillämplig i aktiebolagsregistret. I stället tillämpas 2 kap. 5 § aktiebolagsförordningen som föreskriver att en personuppgift i aktiebolagsregistret ska rättas om uppgiften innehåller någon uppenbar felaktighet till följd av Bolagsverkets eller någon annans skrivfel, räknefel eller något annat liknande förbiseende. Inte heller äger artikel 18 i dataskyddsförordningen giltighet för de personuppgifter som registrerats i aktiebolagsregistret.

5.3.6 Offentlighet och sekretess

Allmänna handlingars offentlighet är en av de grundlagsskyddade rättigheterna som ingår i den så kallade offentlighetsprincipen. Den innebär i korthet att enskilda har rätt till insyn i offentlig verksamhet och den utgör en grundsten i Sveriges demokratiska statsskick. En begränsning av rätten att ta del av allmänna handlingar ska anges noga i en bestämmelse i en särskild lag.²⁴

5.3.6.1 *Firmateckningen i relation till offentlighet- och sekretessregleringen*

Med handling förstås framställning i skrift eller bild samt upptagning som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas endast med tekniskt hjälpmedel. Handling är allmän om den förvaras hos myndighet och enligt 6 eller 7 § tryckfrihetsförordningen är att anse som inkommen till eller upprättad hos myndighet²⁵.

²¹ 8 kap. 43 § aktiebolagslagen (2005:551)

²² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679

²³ 2 kap. 2 och 3 §§ aktiebolagsförordningen (2005:559)

²⁴ 2 kap. 1 och 2 §§ aktiebolagsförordningen (2005:559)

²⁵ 2 kap. 3 § st.1 tryckfrihetsförordningen (1949:105)

När en myndighet inte ges direktåtkomst till handlingar förvarade på en annan myndighet utan beslut om utlämnande sker i varje enskilt fall om handlingen ska lämnas ut blir de handlingar som förvaras hos den utlämnande myndigheten inte på förhand tekniskt tillgängliga för den begärande myndigheten. Sådana handlingar blir därmed inte allmänna hos den begärande myndigheten förrän den utlämnande myndigheten har lämnat ut handlingen.²⁶

5.3.6.2 *Firmateckningens status*

En anmälan för registrering av aktiebolag ska enligt 2 kap. 22 § aktiebolagslagen (2005:551) lämnas in till Bolagsverket och bland annat innehålla uppgift om särskild firmatecknare och hur bolagets firma får tecknas.²⁷

När en anmälan om registrering är inkommen till Bolagsverket får den anses som en allmän handling.

5.3.6.3 *Firmateckningsinformation och sekretess*

Finns det då någon bestämmelse som skyddar uppgifterna i firmateckningen i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)? 21 kap. 3 och 3 a §§ OSL, är bestämmelser som är tillämpliga hos alla myndigheter. Däri framgår att det föreligger sekretess förs en enskilds adress, telefonnummer, e-postadress och jämförbar uppgift samt för motsvarande uppgifter om den enskildes anhöriga, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne kan komma att utsättas för hot eller våld eller lida annat allvarligt men om uppgiften röjs. Firmateckningen ingår i aktiebolagsregistret och det finns ingen sekretess för uppgifter i aktiebolagsregistret.²⁸

5.3.6.4 *Utlämnande av allmän handling*

Den som begär ut en allmän handling som får lämnas ut ska genast eller så snart det är möjligt och utan avgift få ta del av handlingen på stället på ett sådant sätt att den kan läsas eller avlyssnas eller uppfattas på annat sätt.²⁹

5.3.6.5 *Utlämnande av uppgifter på medium för automatiserad behandling*

När det i lagmotiv anges vad som menas med utlämnande på medium ges endast uppräknningar av sätt för att kommunicera. Utlämnande på medium för automatiserad behandling kan innebära att information överförs på t.ex. CD-rom, DVD eller USB-minne, via e-post eller genom direkt överföring från ett informationssystem till ett annat via allmänna

²⁶ <https://esamverka.se/download/18.7e784787153f0f33aa51c841/1464273732266/Direktatkomst+och+utlamnande+pa+medium+f%C3%B6r+automatiserad+behandling.pdf>, läst den 21 juni 2020

²⁷ 1 kap. 3 § aktiebolagsförordningen (2005:559)

²⁸ 3 § 21 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

²⁹ 2 kap. 15 § tryckfrihetsförordningen (1949:105)

kommunikationsnät. Bland dessa kommunikationssätt anges även sådana som används vid direktåtkomst.³⁰

5.3.6.6 *Automatiserad behandling och aktiebolagsregistret*

På begäran ska Bolagsverket lämna ut uppgifter och handlingar i aktiebolagsregistret på medium för automatiserad behandling. Detsamma gäller sådana handlingar och uppgifter enligt 15 a § aktiebolagsförordningen som inte har förts in i aktiebolagsregistret, om det har gått högst tio år sedan de kom in till verket.³¹

Handlingar enligt 10 § aktiebolagsförordningen som inte har förts in i aktiebolagsregistret och som inte behöver lämnas ut enligt 2 kap. 17 a § aktiebolagsförordningen får lämnas ut på medium för automatiserad behandling till myndigheter, om det är uppenbart att det kan ske utan risk för att enskildas personliga integritet kränks.

5.3.6.7 *Direkt åtkomst*

När någon utomstående ges tillgång till myndighetens informationssystem för att söka, sammanställa och ta del av uppgifter

- utan särskilda begränsningar, eller
- strikt begränsat till vissa uppgifter genom fördefinierade frågor och svar.

Det finns inte någon legaldefinition av begreppet direktåtkomst. Begreppet har delvis getts olika innebörd i skilda lagstiftningsärenden. I förarbeten till registerförfattningar har man emellertid funnit några likartade motivuttalanden där direktåtkomsts beskrivs på så sätt att, en utomstående ges direkt tillgång till någon annans register eller databaser eller till uppgifter eller uppgiftssamlingar hos någon annan och på egen hand kan söka efter information utan att kunna påverka innehållet i registret eller databasen och den utlämnande myndigheten lämnar ut uppgiften utan att i det enskilda fallet ha kontroll över vilka uppgifter mottagaren tar del av.³²

³⁰ <https://esamverka.se/download/18.7e784787153f0f33aa51c841/1464273732266/Direktatkomst+och+utlamnande+pa+medium+fx%C3%B6r+automatiserad+behandling.pdf>, läst den 21 juni 2020

³¹ 2 kap. 17 a § aktiebolagsförordningen (2005:559)

³² <https://esamverka.se/download/18.7e784787153f0f33aa51c841/1464273732266/Direktatkomst+och+utlamnande+pa+medium+fx%C3%B6r+automatiserad+behandling.pdf>, läst den 21 juni 2020

5.3.6.8 *Direktåtkomst och aktiebolagsregistret*

Bolagsverket får för de ändamål som anges i 2 kap. 1 § aktiebolagsförordningen (2005:559) medge direktåtkomst till aktiebolagsregistret. Med *direktåtkomst* menas där någon utomstående ges tillgång till myndighetens informationssystem för att söka, sammanställa och ta del av uppgifter utan särskilda begränsningar, eller strikt begränsat till vissa uppgifter genom fördefinierade frågor och svar.³³

5.3.6.9 *Utlämnande och persondataskydd*

När beslutssystem införs för utlämnande på medium för automatiserad behandling tillkommer vissa särskilda frågor från persondataskyddssynpunkt. Avgörande är att behovet av persondataskydd tillgodoses. Olika kombinationer av tekniska och administrativa åtgärder kan aktualiseras. Skyddet behöver för varje ny funktion för automatiserat utlämnande anpassas till de förutsättningar som gäller för det informationsutbytet. För att intrång inte ska uppkomma i den enskildes personliga integritet, kan alternativa åtgärder för kontroll och skydd aktualiseras vid utlämnande på medium för automatiserad behandling.

5.3.6.10 *Firmatecknare och ansvarsfrågor*

Vem som är behörig att företa rättshandlingar för en juridisk persons räkning kan se annorlunda ut för olika företag. Vem som har rätt att företa rättshandlingar för ett specifikt företag är en viktig fråga. Om en obehörig person företar rättshandlingar för annans räkning ses dessa som huvudregel som ogiltiga och ansvar kan utkrävas.

Ett bemyndigande om särskild firmatecknare eller en återkallelse av ett sådant bemyndigande har verkan från den tidpunkt då anmälan om bemyndigandet eller återkallelsen kom in till Bolagsverket eller från den senare tidpunkt som har angetts i bemyndigandet eller beslutet om återkallelse.³⁴

Rättshandlingar som utförs av en person efter att återkallelse kommit in till Bolagsverket eller från den tidpunkt som anges i bemyndigandet eller beslutet om återkallelse kan som huvudregel inte göras gällande mot bolaget.

Beträffande rättshandlingar eller andra åtgärder som vidtagits av antingen behörig firmatecknare eller obehörig firmatecknare före den sextonde dagen efter kungörande i Post-

³³ 2 kap. 4 § aktiebolagsförordningen (2005:559)

³⁴ 8 kap, 38 § aktiebolagslagen (2005:551)

och Inrikes Tidningar (Poit) ska inte anses ha kommit till tredje mans kännedom om det visar sig vara omöjligt för honom eller henne att känna till det som har kungjorts.³⁵

Om styrelsen eller en särskild firmatecknare har företagit en rättshandling för bolaget och då har handlat i strid med bestämmelserna i aktiebolagslagen om bolagsorganens behörighet, gäller rättshandlingen inte mot bolaget. Detsamma är fallet om en verkställande direktör när en rättshandling företogs överskred sin behörighet enligt 29 § aktiebolagslagen och bolaget visar att motparten insåg eller bort inse behörighetsöverskridandet.³⁶

En rättshandling gäller inte heller mot bolaget om styrelsen, den verkställande direktören eller en särskild firmatecknare har överskridit sin befogenhet och bolaget visar att motparten insåg eller bort inse befogenhetsöverskridandet. Detta gäller dock inte när styrelsen eller den verkställande direktören har överträtt en föreskrift om föremålet för bolagets verksamhet eller andra föreskrifter som har meddelats i bolagsordningen eller av ett annat bolagsorgan³⁷.

5.3.7 Ombud

Den som är part i ett ärende får som ombud eller biträde anlita någon som är lämplig för uppdraget. Myndigheten kan trots detta begära att den som är part ska medverka personligen. Vidare kan myndigheten besluta om att ett ombud är olämplig för sitt uppdrag och att han eller hon inte längre får medverka i ärendet.³⁸ Vid införandet av den nya förvaltningslagen uttalades bland annat att det inom förvaltningsförfarandet saknades uttryckliga regler om vilka krav som ska ställas på den som vill medverka som ombud eller biträde. Avsaknaden av primära regler om behörighetskrav innebar att det tidigare inte fanns någon möjlighet för myndigheten att avvisa den som vid ett ärendes tidigare behandling eller som i annat sammanhang visat sig vara olämplig att medverka som ombud. Man menade att detta förhållande att inte i förväg kunna avvisa sådana ombud har en negativ inverkan på såväl effektiviteten i förfarandet som rättssäkerheten för den enskilde. Man uttalade vidare att

”En konsekvens av en sådan uttrycklig kompetensregel i förvaltningslagen för ombud och biträden är att det inte heller i förvaltningsförfarandet längre kommer att vara möjligt att använda sig av juridiska personer som ombud eller biträden. Att enbart fysiska personer kan vara ombud innebär enligt regeringens mening tydliga fördelar när det gäller att bedöma ett ombuds lämplighet för uppdraget och ansvar i förhållande till huvudmannen (se prop. 2009/10:215 s. 170–171). I realiteten är det också en fysisk person i t.ex. aktiebolaget eller den ideella föreningen som för den enskildes talan när en juridisk person

³⁵ 27 kap. 4 § aktiebolagslagen (2005:551)

³⁶ 8 kap. 42 § st. 1 aktiebolagslagen (2005:551)

³⁷ 8 kap. 42 § st. 2 aktiebolagslagen (2005:551)

³⁸ 14 § förvaltningslagen (2017:900)

anlitas som ombud. Ur den enskildes perspektiv bör det därför inte innebära någon större praktisk olägenhet att i stället låta fullmakten omfatta den fysiska person som faktiskt utför uppdraget. Eftersom motsvarande ordning gäller för förvaltningsprocessen har den föreslagna regleringen också den fördelen att den enskilde inte blir tvingad att byta biträde eller ombud inför en eventuell domstolsprocess – om ett beslut har överklagats.³⁹

En myndighet får begära att ett ombud ska styrka sin behörighet genom en skriftlig eller muntlig fullmakt. En sådan fullmakt ska innehålla uppgift om ombudets namn och uppdragets omfattning. Om ombudet får sätta någon annan i sitt ställe, ska även detta framgå av fullmakten.⁴⁰

5.3.7.1 *Ombud hos Bolagsverket*

I Bolagsverkets ärenden är det vanligt förekommande med ombud. Det kan vara ombud som endast företräder företag i ett specifikt ärende. Det förekommer även att ombud företräder företag i alla ärenden hos Bolagsverket med stöd av en fullmakt och som gäller under en angiven period eller tills vidare.

Hos Bolagsverket kan ombud

- ✓ komplettera anmälan med till exempel nya namnförslag och precisering av verksamhet
- ✓ återkalla ett ärende (återkallelsen ska ske skriftligt)
- ✓ för kunds räkning skicka in ärenden

5.3.8 Fullmakt

I 2 kap. lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område, AvtL finns bestämmelser om fullmakt. I den inledande paragrafen anges att det genom vissa förhållanden såsom genom anställning, lag eller sedvänja följer viss behörighet att rättshandla för annans räkning, vilket får ses som ett fullmaktsförhållande mellan fullmaktsgivaren och fullmäktige.

5.3.8.1 *Vad kännetecknar ett fullmaktsförhållande*

Karakteristiskt för fullmaktsrätten är att mellanmannen (fullmäktige) åstadkommer en partsbindning mellan två andra personer dvs. huvudmannen (fullmaktsgivaren) och tredje man. Rättsförhållandet och avtalsparter blir i dessa situationer mellan huvudmannen och tredje man medan fullmäktigen inte binds till rättshandlingarna så länge han eller hon ingår avtalet i huvudmannens namn.

³⁹ Proposition 2016/17:180, s.91

⁴⁰ 15 § st. 1 förvaltningslagen (2017:900)

5.3.8.2 *Grundläggande principer inom avtalsrätten*

De fullmakter som regleras i avtalslagen vilar på representations- separations- och öppenhetsprincipen. Principer som har tillkommit mot bakgrund av den intressekonflikt som typiskt föreligger vid fullmakt.

5.3.8.3 *Fullmäktigens behörighet*

Behörighet är det förhållande som reglerar vad fullmäktigen får göra (fullmaktens yttre gräns). De rättshandlingar som fullmäktigen företar, inom fullmaktens gränser, blir direkt förpliktande mot fullmaktsgivaren.⁴¹ Behörigheten uppstår enkelt förklarad genom att huvudmannen ger fullmäktigen ett uppdrag att rättshandla för huvudmannens räkning. I avtalslagen är utgångspunkten i huvudmannens vilja att bli bunden och bygger på tanken att fullmakten är en till tredje man riktad viljeförklaring. I praxis kan skönjas ett mer objektivt betraktelsesätt kring tredje mans befogade tillit. Tillitsintresset har i praxis fått allt större betydelse till skillnad mot för avtalslagen som inte har fokus på tredje mans befogade tillit.

Behörighetens omfattning, dvs. vilka rättshandlingar fullmäktigen kan göra med bindande verkan för huvudmannen, bestäms av vad huvudmannen har gett fullmäktigen i uppdrag att göra. Det kan finnas omständigheter när huvudmannen vill begränsa fullmäktigens behörighet. Vid en självständig fullmakt kan huvudmannen i fullmakten ange för tredje man vad fullmäktigen har fullmakt att sluta avtal om.

5.3.8.4 *Fullmäktigens befogenhet*

Befogenhet kan sägas reglera på vilket fullmäktigen får agera för fullmaktsgivarens räkning (fullmaktens inre gräns). Under vissa förutsättningar kan inte rättshandlingar göras gällande mot fullmaktsgivaren. Det kan bli aktuellt om fullmaktsgivaren gett inskränkande instruktioner till fullmäktigen och tredje man insåg eller bort inse, att fullmäktigen sålunda överskred sin befogenhet. I vissa fall krävs inte tredje mans onda tro för att rättshandlingen ska anses ogiltig.⁴²

5.3.8.5 *Aktiv respektive passiv fullmakt*

Att ta emot viljeförklaringar kan sägas innebära en passiv behörighet medan en aktiv behörighet får anses kopplad till behörigheten att företa en rättshandling. Om aktiv behörighet att ingå rättshandlingar finns har även fullmäktigen rätt att motta rättshandlingar inom samma område. I motsats till aktiv behörighet så är det inte en sak för fullmäktigheten utan tredje man

5.3.8.6 *Återkalla fullmakt*

Det finns olika förfaranden för att återkalla en fullmakt. Grunden för att reglerna om återkallelse av fullmakt ser olika ut beror på vilket sätt fullmakten har presenterats för tredje

⁴¹ 2 kap. 10 § lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område

⁴² 2 kap 11 § lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område

man vilket framgår av 2 kap 13-16 §§ AvtL. Därtill framgår av 2 kap. 12 § AvtL att det kan uppstå en situation då flera av sätten för återkallelse blir tillämpliga och att de då ska tillämpas kumulativt.

Om fullmaktsgivaren kan visa sannolika skäl att en skriftlig fullmakt kommit bort eller att fullmaktsgivaren inte utan dröjsmål kan få tillbaka fullmakten ska handlingen anses ogiltig och ansökan om att upphäva fullmakten ska göras hos tingsrätten på den ort, där fullmaktsgivaren bor.⁴³

5.3.8.7 *Fullmaktsförhållandet i särskilda situationer*

Om fullmaktsgivaren avlider gäller fullmakten om inte särskilda omständigheter ge anledning till, att anse den förfallen.⁴⁴

Däremot blir inte rättshandlingar som företas av fullmäktigen bindande mot tredje man om fullmaktsgivaren får en förvaltare och som ingår i förvaltarens uppdrag enligt föräldrabalken.⁴⁵

Om fullmaktsgivarens egendom överläts till konkurs, har rättshandling, som fullmäktigen utfört ingen större verkan mot konkursboet än den skulle haft, om fullmaktsgivaren själv företagit den. Undantag från det kan vara om det uppstår en situation där en viss rättshandling bedöms nödvändig för att skydda fullmaktsgivaren eller hans konkursbo mot förlust.⁴⁶

5.3.8.8 *Fullmakt och associationsrätten*

Det finns många olika former av fullmakter. För aktiebolag finns exempelvis särskilda regler för när en aktieägare genom ombud kan utöva sin rätt vid en bolagsstämma. När det gäller aktiebolag svarar styrelsen för bolagets organisation och förvaltning av bolagets angelägenheter.⁴⁷ En firmatecknande styrelseledamot i ett aktiebolag behöver normalt inte någon fullmakt för att få företräda aktiebolaget. Där räcker registreringsbeviset från Bolagsverket.

En fullmakt som utfärdats av en juridisk person, exempelvis ett aktiebolag, upphör att gälla då bolaget eller föreningen träder i likvidation och likvidator utsetts, i de fall en sådan krävs. En fullmakt som utfärdats av styrelsen, verkställande direktör eller någon behörig firmatecknare

⁴³ 2 kap. 17 § lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område

⁴⁴ 2 kap. 21 § lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område

⁴⁵ 2 kap. 22 § lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område

⁴⁶ 2 kap. 23 § lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område

⁴⁷ 8 kap. 4 § aktiebolagslagen (2005:551)

blir däremot inte ogiltig för att exempelvis styrelsens ledamöter bytts ut eller den särskilde firmatecknaren blivit entledigad. Undantaget gäller i de fall en likvidator utsetts. Möjligheten finns dock att likvidator godkänner att personers med fullmakt ingått nya förpliktelser under likvidationen om det visar sig vara förmånliga för företaget.

5.3.8.9 Fullmakter på Bolagsverket idag

I Bolagsverkets e-tjänst "Företagsärenden för ombud" kan ombuden skapa avskrift av den fullmakt som de fått av sin kund. Idag finns tre olika typer fullmakter i tjänsten.

- ✓ Fullmakt för *fysisk person* som gäller *tillsvidare*
- ✓ Fullmakt för *fysisk person* som gäller *för ett visst ärende*
- ✓ *Underfullmakt* - för ombudens anställda
- ✓ Ombudet kan skapa en så kallad underfullmakt till sina anställda. Denna typ av fullmakt följer med övriga handlingar i ärendet och finns inte i fullmaktsmappen.

5.3.9 Digitalisering och juridik

Regeringen har ett mål med digitaliseringspolitiken och det är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Man uttalar vidare att

"elektroniska kommunikationer ska vara effektiva, säkra och robusta samt tillgodose användarnas behov. Elektroniska kommunikationer ska i första hand tillhandahållas genom en väl fungerande marknad, men staten ska ha ett ansvar på områden där allmänna intressen inte enbart kan tillgodoses av marknaden".⁴⁸

5.3.9.1 Att utveckla e-tjänster

I det följande kommer några av de mest centrala hörnstenarna vid en utvecklingsinsats att redovisas. Det är emellertid inte en uttömmande lista på aktiviteter som behöver beaktas inför ett utvecklingsprojekt. För en grundligare genomgång och stöd för detta kan ledning tas i de många vägledningar som eSam tagit fram.⁴⁹

En absolut förutsättning för att utveckla e-tjänster på en myndighet är att detta ska rymmas inom myndighetens uppdrag. Andra viktiga juridiska frågor är om utvecklingsinsatsen innebär samverkan med annan myndighet och i sådana fall har myndigheten en rättslig grund för samverkan. En fråga som aktualiseras vid samverkan är om den egna myndigheten rätt att fatta beslut i samtliga typer av frågor i samverkan, det vill säga faller alla frågor inom den egna myndighetens kompetensområde.⁵⁰

Det är också viktigt att utreda om det finns särreglering i den materiella rätten eller annan speciallagstiftning. Tekniken utvecklas och möjliggör nya lösningar medan juridiken inte

⁴⁸ <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/digitaliseringspolitik/mal-for-digitaliseringspolitik/>, läst den 23 juni 2020

⁴⁹ Checklista för jurister, Introduktion i rättsliga förutsättningar i utvecklingsinsatser version 2.0, eSam, s.9

⁵⁰ Checklista för jurister, Introduktion i rättsliga förutsättningar i utvecklingsinsatser version 2.0, eSam, s.9

alltid följer samma snabba förändringar vilket innebär att utvecklingsinsatsen tekniskt är möjlig att genomföra men att insatsen kräver författningsändringar.⁵¹

5.3.9.2 *Bolagsverkets uppdrag*

Bolagsverket ska tillhandahålla behovsanpassad och lättillgänglig information och service av hög kvalitet för företag och medborgare så att företags- och medborgares kontakter med myndigheten blir enklare och effektivare. Digitala tjänster ska utformas, så långt det är möjligt och där så är lämpligt, så att dessa är förstahandsvalet i medborgares, organisationers och företags kontakter med Bolagsverket.⁵²

Bolagsverket ska även till regeringen redovisa hur myndigheten arbetar för att vara en innovativ myndighet och därmed bidra till att uppfylla det förvaltningspolitiska målet. Med innovativ förvaltning avses

”Innovation i den egna myndigheten, myndighetens påverkan på andra aktörers innovationskapacitet och innovation i beställarrollen. Bolagsverket ska även redovisa hur myndigheten samarbetar med andra aktörer i sitt innovationsarbete”.⁵³

Av Bolagsverkets instruktion framgår att myndigheten bland annat får tillhandahålla tjänster som gäller verkets dokumentation.⁵⁴

5.3.9.3 *Personuppgiftsbehandling*

De allra flesta utvecklingsinsatser medför att personuppgifter behandlas. Det är därför nödvändigt att göra en bedömning av om myndigheten kan behandla personuppgifterna utifrån de krav som ställs i dataskyddsförordningen och kompletterande lagstiftning. Viktigt är också att initialt reda ut frågor som personuppgiftsansvar och situationer det kan krävas ett personuppgiftsbiträdesavtal.

5.3.9.4 *Eget utrymme*

Ett eget utrymme är ett skyddat förvar som tillhandahålls elektroniskt endast som led i teknisk bearbetning eller teknisk lagring för en enskilds räkning.

När en myndighet väljer att utforma ett eget utrymme måste reglerna i tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen beaktas. Vidare är viktigt att myndigheten behöver se till att nyttoinformation skyddas och att det finns ett tillräckligt skydd

⁵¹ Checklista för jurister, Introduktion i rättsliga förutsättningar i utvecklingsinsatser version 2.0, eSam, s.9

⁵² Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende Bolagsverket, regeringsbeslut den 19 december 2019, N2019/03208/MK, N2019/03186/SSS(delvis), N2019/01023/MK

⁵³ Regleringsbrev för budgetåret 2020 för Bolagsverket, regeringsbeslut den 19 december 2019, N2019/03208/MK, vN2019/03186/SSS(delvis), vN2019/01023/MK

⁵⁴ 6 § förordningen (2007:1110) med instruktion för Bolagsverket

mot obehörig åtkomst och annat missbruk. Som vid all utveckling måste myndigheten klassificera den information som det egna utrymmet ska innehålla med utgångspunkt i konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet i olika nivåer utifrån vilka konsekvenser som kan uppstå av ett bristande skydd. Klassificeringen ska även omfatta spårbarhet där så behövs. Därefter behöver hot och risker för det egna utrymmets information, system och tjänster identifieras och analyseras. Eftersom ett eget utrymme ska vara utformat så att handlingar som finns i utrymmet inte blir allmänna så länge de finns i det egna utrymmet blir arkivförfattningarna inte tillämpliga.⁵⁵

Högsta förvaltningsdomstolen har därefter i HFD 2018 ref. 48 förklarat att rekvisitet ”endast” (förvaras som led i teknisk bearbetning eller teknisk lagring för annans räkning) för med sig att det bör krävas att myndigheten såväl administrativt som tekniskt har begränsat den egna personalens tillgång till uppgifterna så att dessa inte är tillgängliga i läsbart skick. Myndighetens personal ska enbart kunna ta del av den drifts- och säker-hetsrelaterade informationen.

5.3.9.5 *E-legitimering och elektroniska underskrifter*

En av de grundfunktioner som behövs för att bygga e-tjänster är möjligheten att på ett säkert sätt kunna identifiera användare av e-tjänster och att kunna kontrollera att elektroniskt underskrivna handlingar är äkta. E-legitimering och e-underskrift är därför en nödvändig del av den grundläggande infrastrukturen för såväl e-förvaltningen som för kommersiella aktörer. För att förtroendet ska kunna upprätthållas för e-tjänster där e-legitimering och e-underskrifter behövs krävs dessutom ett systematiskt informationssäkerhetsarbete. Brister avseende tillgänglighet, riktighet och konfidentialitet kan få allvarliga konsekvenser och även nyttjas vid missbruk.

Åter igen bör nämnas vikten av att klassificera informationen utifrån behovet av konfidentialitet, riktighet, tillgänglighet och om myndigheten anser det, spårbarhet. Därför är informationsklassificering och riskanalys som en del i processen vid framtagandet av tekniska lösningar. Resultaten från riskanalysen visar på vilken tillitsnivå för inloggning i en tjänst som krävs.

5.3.9.6 *E-legitimation*

Med e-legitimering menas att innehavaren av en e-legitimation använder den för att visa vem han eller hon är.

⁵⁵ Eget utrymme hos myndighet – en vägledning, s 5-ff

- ✓ Med e-identifiering menas en kontroll av vem som legitimerat sig.
- ✓ Med e-legitimering menas att innehavaren av en e-legitimation använder den för att visa vem han eller hon är.
- ✓ Med identitetsintyg menas en elektronisk handling, som kan användas endast vid ett visst tillfälle, där utställaren intygar vem som har legitimerat sig.

Beroende på den typ av e-tjänst användaren nyttjar och informationsinnehållet i tjänsten kan en viss minsta skyddsnivå krävas för e-legitimationen och tillhörande identifiering.⁵⁶

Från och med den 1 juli 2016 började e-IDAS-förordningen tillämpas i de materiella delarna och från och med den 29 september 2018 krävs att svenska offentliga myndigheter erkänner utländska e-legitimationer i svenska e-tjänster.

5.3.9.7 *Elektroniska underskrifter*

E-underskrifter är precis såsom det låter. En underskrift som skrivs under elektroniskt.

Om det finns regler som föreskriver att en viss handling ska vara försedd med underskrift, namnteckning, undertecknande eller liknande, menar eSam att detta krav inte kan uppfyllas med elektroniska rutiner.⁵⁷ Inför digitalisering av kommunikationen av domstolsprocessen har även regeringen bland annat anfört följande.

”Processrättsliga krav på egenhändigt undertecknande av inlagor har i flera lagstiftningsärenden ansetts hindra att handlingar ges in till domstolen på elektronisk väg (se t.ex. prop. 2011/12:126 s. 10 och prop. 2012/13:45 s. 98). Även andra underskriftskrav i rättegångsbalken har ansetts hindra elektroniska rutiner, t.ex. de som gäller domstolsavgöranden och godkännanden av strafföreläggande (prop. 2017/18:126 s. 25 och 27 f.). I de fall formkraven har behållits har det införts en uttrycklig reglering om att en elektronisk underskrift är ett tillåtet alternativ till en underskrift med penna på papper. Det saknas skäl att nu göra en annan bedömning av underskriftskraven i

⁵⁶ Juridisk vägledning för införande av e-legitimering och e-underskrifter 1.1, eSam, s. 18-ff

⁵⁷ Juridisk vägledning för införande av e-legitimering och e-underskrifter 1.1, eSam, s. 22-ff

Föreskrivs det att en handling ska vara underskriven – utan något tillägg för elektroniska förfaranden – anser eSam att det inte uppfyller kravet för en elektronisk underskrift. Däremot menar eSam att om det finns en regel om underskrift i myndighetens egna föreskrifter kan myndigheten välja att ta bort detta hinder om de funktioner som underskriften fyller tillgodoses på annat sätt.⁵⁹

Handlingar utan något uttryckligt formkrav får myndigheten självständigt göra en bedömning. När det inte finns någon formföreskrift som kräver att en handling skrivs under (elektroniskt eller på papper) får myndigheten göra en bedömning utifrån vilken kategori av handling det är fråga om och vilka av underskriftens funktioner som behöver ersättas av annat tekniskt eller administrativt skydd. I den delen bör särskilt beakta risken för obehöriga att utföra rättshandlingar i annans namn vilket särskilt visat ett ökat behov av att tillvarata det straffrättsliga ansvaret för e-urkunder.⁶⁰

Det har av regeringen uppmärksammats att den offentliga förvaltningen har

problem kopplade till elektroniska underskrifter. Både juridiska oklarheter och tekniska svårigheter återkommer i beskrivningarna av de utmaningar som finns. Det gäller särskilt validering och bevarande av dokument som skrivits under elektroniskt. Svårigheterna består bl.a. i att kunna godta olika format och underskrifter. Med anledning av detta har regeringen tillsatt en särskild utredare som ska klarlägga förutsättningarna för ökad och

standardiserad användning av betrodda tjänster i den offentliga förvaltningen. Syftet med utredningen är att höja säkerheten och stärka tilliten när betrodda tjänster används. Uppdraget ska redovisas senast den 30 december 2020.⁶¹

5.3.9.8 *Undertecknande med elektronisk underskrift enligt aktiebolagsreglerna*

Handlingar som enligt aktiebolagslagen ska vara undertecknade får, om något annat inte anges, undertecknas med en sådan avancerad elektronisk underskrift som avses i artikel 3 i

⁵⁸ Proposition 2019/20:189, s. 27

⁵⁹ Juridisk vägledning för införande av e-legitimering och e-underskrifter 1.1, eSam, s. 28-ff

⁶⁰ Juridisk vägledning för införande av e-legitimering och e-underskrifter 1.1, eSam, s. 30-ff

⁶¹ Ökad och standardiserad användning av betrodda tjänster i den

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG, i den ursprungliga lydelsen.⁶²

5.3.9.9 *Digitala fullmakter*

Huvudregeln är att det inte finns några formkrav alls för hur en fullmakt ska upprättas. En fullmakt kan upprättas både muntligen och skriftligen, där bådadera är lika giltiga. Vissa undantag finns som exempelvis vid överlåtelse av fast egendom finns krav på skriftlig fullmakt.

Med den digitala utvecklingen i samhället har den digitala fullmakten ett berättigande i såväl privat som offentlig verksamhet.

Regeringen har exempelvis uttalat att man anser att digitala rättegångsfullmakter bör tillåtas vid kommunikering med domstol. Såsom man korrekt påpekar i förarbetena så används elektroniska fullmakter redan idag på olika samhällsområden. Regeringen lyfter i den delen en viktig aspekt kring elektroniska fullmakter, det vill säga utformningen av både system och fullmakterna så att samma nivå av rättssäkerhet uppnås. Samtidigt innebär en ny reglering också att det kommer innebära nya typer av både tekniska och administrativa lösningar. Kraven för en e-underskrift i dessa sammanhang menar regeringen bör vara att den uppfyller kraven för en "avancerad elektroniskt utfärdad underskrift".⁶³

5.3.9.10 *Offentlighet och sekretess*

Vid utvecklingsinsatser måste en bedömning göras av när i ett tekniskt system det uppstår en allmän handling. Frågor som myndigheten måste ta ställning till är bland annat om det finns behov eller krav på att bygga lösningen så att myndigheten endast svarar för någon form av teknisk bearbetning och teknisk lagring för annans räkning genom exempelvis tillhandahållande av eget utrymme. För frågor om sekretess kan det bli frågan om att utreda vem som ska pröva begäran om utlämnande och om information ska utbytas mellan myndigheter och i sådana fall om det finns sekretessbrytande regler.

5.3.9.11 *Bevarande och gallring*

Grundläggande bestämmelser om bevarande och gallring av allmänna handlingar hos myndigheter finns bland annat i arkivlagen (1990:782) och i arkivförordningen (1991:446). Statliga myndigheter får normalt inte gallra utan att först ha fattat tillämpningsbeslut om gallring med stöd av antingen gallringsföreskrifter från Riksarkivet eller regler om gallring i registerförfattningar.

⁶² 1 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551)

⁶³ Proposition 2019/20:189, s. 40

I en digitaliserad miljö uppstår frågor som skiljer sig från hantering av pappershandlingar. Det är viktigt vid utvecklingsinsatser att utreda vilket informationsinnehåll, vilka äkthetsstecken och vilka metadata som från juridisk utgångspunkt anses ingå i en e-handling och vilka metadata som ska tillföras utanför handlingen.

I en digital värld tillkommer uppgifter till den handling som upprättas respektive kommer in till en myndighet. Metadata är exempel på sådana uppgifter. I ljuset av att handlingar som kommer in till en myndighet måste bevaras i ursprungligt skick uppstår därmed frågan om vad som ska bevaras eller gallras.

Förutom att en digital handling tillförs material som tillsammans med handlingen bör anses uppgifter som ska bevaras utifrån gällande lagstiftning kring allmänna handlingar

Införs e-underskrifter och e-stämplor tillkommer vanligtvis kontrollmaterial i digital form eftersom äkthetskontroll alltid görs i it-miljö medan pappersurkunder sällan eller aldrig blir föremål för motsvarande kontroller. På så sätt uppstår två frågor vid en digitalisering av kommunikation mellan olika parter. Förutom de regler som ska följas för arkivering och gallring så uppstår frågan om vilka metadata som ska anses ingå men som tillförts utanför handlingen.

Ansvaret för metadata bör enligt eSam klarläggas i de fall där

”En automatiserad process använder digitala metadata som undertecknaren av berörd handling varken ser eller förstår. Ett straff- eller skadeståndsrättsligt ansvar för undertecknaren kommer under sådana omständigheter knappast i fråga.⁶⁴

Eftersom reglerna om bevarande och gallring inte reglerar verksamhetens behov eller de straffrättsliga skyddsregler som läggs till grund för eventuella krav på underskrifter så är det i dessa avseenden verksamhetens behov som avgör vilka rutiner för kontroll av äkthet som ska införas för myndigheternas handläggning och informationssäkerhet.

⁶⁴ Digitalisera rätt, En praktisk juridisk vägledning, eSam, s. 25-ff

eSam påtalar att det kan uppstå felaktiga slutsatser, ”om skyddet för ett fysiskt original exemplar blandas samman med det kryptografiska skyddet i it-miljö för originalinnehåll och ursprungligt skick”. Man påtalar att vid frågor om gallring med avseende på äkthet och rättsskipningens och förvaltningens behov uppstår behöver underskriftens funktion för olika kategori av handlingar eller ärenden beaktas. Är informationsförlusten endast av ringa betydelse kan det vara möjligt att besluta om gallring.

5.3.10 Testbädd för gemensam digital behörighetslösning

Inom ramen för Vinnova – projektet ”Testbädd för gemensam digital behörighetslösning” har Bolagsverket i uppdrag att bland annat

- ✓ Utveckla en tjänst för förenklat nyttjande av firmateckning. Detta är en förutsättning för att firmatecknare ska kunna agera för företags räkning i e-tjänster och för att kunna dela ut digitala fullmakter.
- ✓ Hitta modeller för digitala, strukturerade, fullmakter som fungerar över organisationsgränser
- ✓ Utreda juridiska frågor kring digitalisering av fullmakter.
- ✓ Bygga en testbädd för digitala fullmakter där lösningar och koncept kan testas. Testbädden är en test- eller demonstrationsmiljö där företag, offentliga aktörer och andra organisationer kan samverka för att utveckla och testa idéer och tjänster.

5.3.10.1 Tjänsten för förenklat nyttjande av firmateckning

Firmateckningen presenteras idag såsom den registrerats i Bolagsverkets system. Det innebär att information om samtliga registrerade firmatecknare anges och i vilken kombination de anges kunna teckna firman, det vill säga enskilt eller i kombination med någon annan. Informationen såsom den idag presenteras för frågeställaren är svår att tolka vilket innebär att det inte är så många som vill använda sig av Bolagsverkets tjänst. Bolagsverket har därför tagit fram en tjänst som kallas ”förenklad användning av firmateckning”. Liksom tidigare utförs en teknisk bearbetning och automatisk hämtning av relevant information från Bolagsverkets register. Således är det samma typ av hämtning och samma information som lämnas i den nya tjänsten. Det Bolagsverket tillhandahåller för användaren i den nya förenklade firmateckningstjänsten är en firmateckning där registrerade personer och i vilken kombination personerna är behöriga att teckna firman i, är betydligt lättare att förstå då de grafiskt presenteras med en betydligt mer användarvänlig vy, men fortfarande utifrån hur firmateckningen registrerats hos myndigheten. Bolagsverket tolkar inte informationen åt användaren utan visar den såsom den registrerats. Tanken är att tjänsten ska kunna ha två typer av presentation. Den ena bilden visar samtliga registrerade firmatecknare och den andra bilden visar upp de registrerade firmatecknare som inloggad person har angetts i kombination med i den inlämnade firmateckningen. Vid den senare bilden kommer således personuppgiftsminimering uppnås genom att bara aktuella kombinationer kommer att visas upp.

Tjänsten för förenklad firmateckning nås via en konsumenttjänst eller via Bolagsverkets webbplats "Mina ombud".

5.3.10.2 *Central tjänst för mina fullmakter*

Den centrala tjänsten som hanterar fullmakter drivs av Bolagsverket med samma struktur och tekniska uppbyggnad som en bastjänst. Det innebär att Bolagsverket blir "förmedlare" av information som efterfrågas och skickas. Den tekniska lösningen bygger vidare på att handlingarna inte blir inkomna till myndigheten och därmed inte heller allmänna handlingar hos Bolagsverket. Det blir inte fråga om direktåtkomst då producenten måste svara på förfrågan från en konsument. Producenten tar sedan själv ansvar för eventuella sekretessbedömningar innan utlämnande sker via förmedlingstjänsten.

5.3.10.3 *Konsumenttjänst*

I en konsumenttjänst kan en enskild nå Bolagsverkets tjänster "förenklad firmateckning" och "central tjänst för fullmakter". En konsumenttjänst är en tjänst som tillhandahålls av en extern part som exempelvis Skatteverket. Via konsumenttjänsten kan sedan en enskild via eget utrymme hos den som tillhandahåller konsumenttjänsten lämna in och hämta information hos Bolagsverket via exempelvis tjänsten för förenklad firmateckning. I tjänsten kommer den enskilde att behöva ange organisationsnummer på det företag han eller hon avser att agera för. Inloggad person skickar sedan en fråga till Bolagsverket där personnumret på inloggad person tillsammans med angivet organisationsnummer kontrolleras mot Bolagsverkets firmateckning. Om personen är registrerad för att teckna angiven firma kommer firmateckningen att visas i de kombinationer som är möjliga. Den personuppgiftshantering som sker i konsumenttjänsterna sker via eget utrymme hos den som äger konsumenttjänsten. På så sätt har inte Bolagsverket något personuppgiftsansvar för det som hanteras i konsumenttjänsterna. Det som sedan skickas från det egna utrymmet till Bolagsverket blir sedan en allmän handling hos Bolagsverket.

5.3.10.4 *Producenttjänst*

En producent är den som levererar information via tjänsten "central tjänst för fullmakter". Exempel på en producent kan Skatteverket. Bolagsverket håller en "central tjänst för fullmakter" som bygger på en federerad lösning. Med det menas att Bolagsverket är förmedlare medan producenterna själva har ansvaret för fullmakter utfärdade inom deras område. Information om fullmakter ägs av varje producent och är således personuppgiftsansvariga och även ansvariga utifrån de regler som gäller för offentlighet- och sekretess samt gällande regler för arkivering och gallring.

5.3.10.5 *Mina ombud*

Firmatecknare kan agera för företags räkning via webbplatsen "Mina ombud". På webbplatsen kommer en registrerad firmatecknare ha möjlighet att administrera fullmakter. Det vill säga dela ut en digital fullmakt åt någon för att företräda ett visst företag. Det kommer även att vara möjligt att via "Mina ombud" få en sammanställning över vilka fullmakter man själv har. I

tjänsten loggar den enskilde personen in med e-legitimation och kommer så till "Mina sidor". Inloggad person skickar, på samma sätt som i konsumenttjänsten, en fråga till Bolagsverket där personnumret på inloggad person tillsammans med angivet organisationsnummer kontrolleras mot Bolagsverkets firmateckning. Om personen är registrerad för att teckna angiven firma kommer firmateckningen att visas i de kombinationer som är möjliga.

5.3.11 Testbädden

I testbädden kommer Bolagsverket inte att använda sig av några autentiska personuppgifter vilket innebär att det inte kommer att uppstå några juridiska frågor kring personuppgiftsbehandling i testbädden. Det kommer vidare att vara i en skyddad datamiljö varvid det inte heller bör kunna uppstå några problem vad gäller dataskydd och informationssäkerhets frågor generellt.

5.3.12 Framtidsspaning

Det får anses klarlagt att det finns ett reellt behov att digitala lösningar för företagare. Tjänster som gör det enklare att agera själv och att låta någon annan agera för deras räkning i digitala tjänster. Samma behov av enkla digitala tjänster kring hantering av firmateckningsinformation och fullmakter har identifierats. Mina ombud är ett steg mot en vision där en digital nationell lösning skapas för att kunna skapa, nyttja och administrera digitala fullmakter.

Arbetet med testbädden för behörigheter är just nu i en genomförande fas. Under det pågående arbetet har man noterat att det finns beroenden gällande informations- och dataflöden. I dagsläget har inte heller Bolagsverket kommit tillräckligt långt i designen över "Mina Ombud".

Mot bakgrund av att det ännu inte är klarlagt hur framtida processflöden ska se ut, designen ska utformas och fastställt de beroenden som finns i infrastrukturen är det i dagsläget omöjligt att genomföra en detaljerad juridisk analys.

5.3.12.1 *Att tänka på vid fortsatt utvecklingsarbete*

En absolut förutsättning för att utveckla e-tjänster på en myndighet är att detta ska rymmas inom myndighetens uppdrag. Andra viktiga juridiska frågor är om utvecklingsinsatsen innebär samverkan med annan myndighet och i sådana fall bör man utreda om myndigheten har en rättslig grund för samverkan. Bolagsverket bör därför ta ställning till de legala aspekterna liksom behovet av att eventuellt hemställa om författningsändringar.

De allra flesta utvecklingsinsatser medför att personuppgifter behandlas. Det är därför nödvändigt att göra en bedömning av om myndigheten kan behandla personuppgifterna utifrån de krav som ställs i både dataskyddsförordningen och i kompletterande lagstiftning.

Viktigt är också att initialt reda ut frågor som personuppgiftsansvar och i vilka situationer det kan krävas ett personuppgiftsbiträdesavtal. Såsom tjänsten är beskriven kommer personuppgifter behandlas och det kan vara fråga om både nya behandlingar och ökad personuppgiftshantering i e-tjänsterna. Det är därför av vikt att processflödena blir tydligt beskrivna så att en korrekt juridisk analys kan göras av exempelvis rättslig grund, möjligheter till uppgiftsminimering utifrån dataskyddsförordningen med tillhörande kompletterande nationell lagstiftning inom persondataskyddet.

Vid utvecklingsinsatser måste en bedömning göras av *när* i ett tekniskt system det uppstår en allmän handling. Frågor som myndigheten måste ta ställning till är bland annat om det finns behov eller krav på att bygga lösningen så att myndigheten endast svarar för någon form av teknisk bearbetning och teknisk lagring för annans räkning genom exempelvis tillhandahållande av eget utrymme. För frågor om sekretess kan det bli frågan om att utreda vem som ska pröva begäran om utlämnande och om information ska utbytas mellan myndigheter och i sådana fall om det finns sekretessbrytande regler. Dessa frågor blir centrala för det fortsatta utvecklingsarbetet av "Mina ombud" och fullmaktshanteringen. Här kommer att krävas ett nära samarbete mellan IT-arkitektur och juridik för att grundligt belysa de olika flödena, handlingens status beroende på var i processflödet den skapas, lagras, transporteras etc.

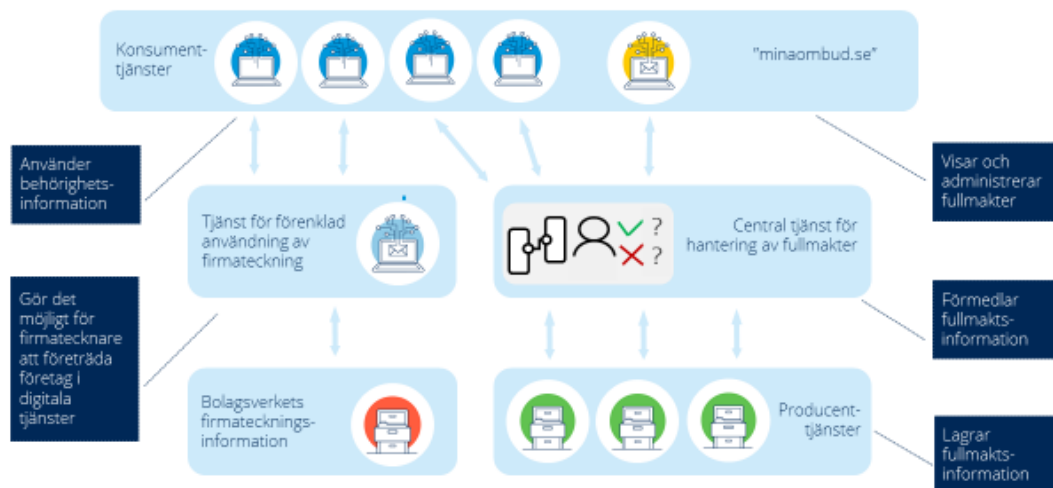
I en digital värld tillkommer uppgifter till den handling som upprättas respektive kommer in till en myndighet. Metadata är exempel på sådana uppgifter. I ljuset av att handlingar som kommer in till en myndighet måste bevaras i ursprungligt skick uppstår därmed frågan om vad som ska bevaras eller gallras. Förutom dessa frågor finns andra aspekter som måste genomlysas. Som exempel kan vara vad en myndighet bör spara mot bakgrund av frågor som mer berör brottsligt handlande och som kan behövas i bevishänseende.

Sammanfattningsvis kommer många frågor att behöva utredas allt som arbetet fortskrider. En förutsättning är dock att det finns ett nära samarbete mellan IT-arkitektur och juridik för att kunna utveckla en e-tjänst med juridiskt hållbara begreppsmodeller. Det är möjligt att Bolagsverket kan komma i en situation där juridiken utmanas och att myndigheten måste fatta beslut om fortsatt väg framåt. De fokusområden som idag får ses som juridiskt utmanande är bland annat personuppgiftshanteringen i den tänkta e-tjänsten, det egna utrymmet på "Mina ombud" och fullmaktshanteringen.

En särskild rättsutredning vore lämpligt vad gäller fullmakter. Frågor som är viktiga att besvara är bland annat behörighetens- respektive befogenhetens räckvidd. Ansvarsfrågor och fullmakts upphörande är andra frågor som kan kräva särskild uppmärksamhet.

Slutligen bör även en utredning göras kring frågor som spårbarhet och bevisning i fråga om äkthet. I den delen bör särskilt beakta risken för obehöriga att utföra rättshandlingar i annans namn vilket särskilt visat ett ökat behov av att tillvarata det straffrättsliga ansvaret för e-urkunder. Detta särskilt då Bolagsverket aktivt bidrar till att minska den ekonomiska brottsligheten med ett aktivt proaktivt arbete inom sitt uppdrag.

Konceptuell bild

5.4 Bilaga Riskanalys

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	
1										
2		Konsekvenser						Sannolikheter		
3										
4			Kostnader	Förtroende	Verksamhet/uppdrag	Legala krav		Mycket hög	Pågår eller sker oftare än en gång per år	
5			Direkta kostnader som följd av en händelse och/eller kostnader för åtgärder/återställning	Påverkan på allmänhetens och samhällets förtroende för organisationen till följd av en händelse	Påverkan på organisationens förmåga att bedriva verksamhet enligt uppdrag, regleringsbrev, avtal eller förväntningar	Brott mot lagar, föreskrifter eller avtal		Hög	Inträffar en gång på 1-5 år	
6								Medelhög	Inträffar en gång på 6-10 år	
7								Låg	Inträffar mer sällan än vart 10 år.	
8		Allvarlig	Mer än 50% av årlig budget för drift och förvaltning av byggblocket	Negativ, daglig, publicitet i riksmidia i 2 veckor eller mer. Mer än 10% av "kunderna" lämnar. Mer än 5 punkters försämring i Kantar/Sifo förtroendebarmeter.	Fullständig oförmåga att leverera utifrån uppdrag, fastställda krav, överens-kommelser och avtal.	Organisationen uppfyller inte lagar och förordningar gällande säkerhetsskyddet (exempelvis OSL kap 15:1, 15:2) eller följer inte grundlag.				
9										
10		Betydande	Mellan 20% och 50% av årlig budget för drift och förvaltning av byggblocket	Negativ publicitet i riksmidia i 1-2 veckor. Mellan 5 och 10% av "kunderna" lämnar. 2-5 punkters försämring i Kantar/Sifo förtroendebarmeter.	Begränsad förmåga att leverera utifrån uppdrag, fastställda krav, överens-kommelser och avtal eller fullständig oförmåga att nå strategiska mål.	Organisationen uppfyller inte lagar och förordningar gällande offentlighet och sekretesslag (OSL) (alla kapitel förutom de som berör säkerhetsskyddet tex 15:1, 15, 2)				
11										
12										
13		Måttlig	Mellan 5% och 20% av årlig budget för drift och förvaltning av byggblocket	Negativ publicitet i riksmidia under 1 dag till 1 vecka. Ett antal "kunder" lämnar. Minder än 2 punkters försämring i Kantar/Sifo förtroendebarmeter.	Ostillfredställande kvalitet eller betydande fördröjning utifrån uppdrag, fastställda krav, överens-kommelser och avtal eller begränsad förmåga att nå strategiska mål.	Organisationen uppfyller inte lagar och förordningar gällande personuppgiftshandtering eller annan lag förutom Offentlighets och sekretesslag (OSL).				
14										
15										
16		Liten / försumbar	Mindre än 5% av årlig budget för drift och förvaltning av byggblocket	Negativ publicitet i riksmidia under max 1 dag.	Organisationen kan leverera utifrån uppdrag, fastställda krav, överens-kommelser och avtal men interna förväntningar uppfylls inte beroende på fördröjning i leverans eller försämrad kvalitet	Organisationen byter mot kontrakt eller avtal med samarbetspartner el.dyl.				
17										
18										

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1				Byggblock	Mina ombud							
2				Analys genomförd (Datum/ansvarig)	2020-10-20							
3				Beskrivning (verksamhetsanalys)	Projektet är i tidig fas och analysen kompletteras när arkitektur och informationsmodell utvecklas.							
4				Beroenden (omvärldsanalys)								
5				Säkerhetsskydd adresserat (Ja/Nej)	Nej							
6				Dataskydd adresserat (Ja/Nej)	Nej							
7												
8												
9	ID	Kategori	Ursprung	Aktör/Orsak	Scenario (exempel)	Påverkan på	Bruttonisk Sannolikhet	Konsekvens	Åtgärd (principiell)	Nettonisk Sannolikhet	Konsekvens	Kommentar
10		Avsiktig	Extern	Antagonist (enskild person eller organisation)	Dataintrång i syfte att manipulera information	Riktighet	Mycket hög	Ålvarlig	Väldefinierad IT-stack->kännedom om sårbarheter Penntester Security by design (gäller även infolide och användarprocesser etc)	Medelhög	Ålvarlig	Det borde finnas ett regelverk kring säkerhet för alla producentjänster för att upprätthålla förtroendet för Mina ombud systemet. Krav på konsumentjänster?
11		Avsiktig	Extern	Antagonist (enskild person eller organisation)	Dataintrång i syfte att stjäla konfidentiell information	Konfidentialitet	Medelhög	Ålvarlig	Väldefinierad IT-stack->kännedom om sårbarheter Penntester Security by design (gäller även infolide och användarprocesser etc)	Låg	Ålvarlig	Förtroende
12		Avsiktig	Extern	Antagonist (enskild person eller organisation)	Intrång, eskalering av behörighet och vidare infiltration i it-miljö (APT)	Konfidentialitet	Mycket hög	Ålvarlig	Väldefinierad IT-stack->kännedom om sårbarheter Penntester Security by design (gäller även infolide och användarprocesser etc)	Medelhög	Ålvarlig	Förtroende
13		Avsiktig	Extern	Antagonist (enskild person eller organisation)	Överbelastningsattack eller sabotage	Tillgänglighet	Hög	Ålvarlig	TDV (FRA)	Hög	Måttig	Förtroende
14		Avsiktig	Extern	Antagonist (enskild person eller organisation)	Phishingattacker sprider ransomware i nätverket	Tillgänglighet	Hög	Ålvarlig	Överbelastningskydd från kommunikationsleverantör	Hög	Måttig	N/A
15		Avsiktig	Intern	Medarbetare (slutanvändare)	Behöv medarbetare söker fram sekretessbelagd information för egen vinning/bruk	Konfidentialitet	Hög	Måttig	Spårbarhet på frågor till indexregister	Medelhög	Måttig	Legala krav (dataskydd)
16		Avsiktig	Intern	Medarbetare (slutanvändare)	Behöv medarbetare manipulerar information för egen vinning (ekonomisk, hämnd...)	Riktighet	Låg	Måttig	Spårbarhet på frågor till indexregister	Låg	Måttig	Verksamhet/uppdrag
17		Avsiktig	Intern	Privilegierad medarbetare	Driftpersonal söker fram sekretessbelagd information	Konfidentialitet	Hög	Måttig	Spårbarhet på frågor till indexregister	Medelhög	Måttig	Legala krav (dataskydd)
18		Avsiktig	Intern	Privilegierad medarbetare	Driftpersonal manipulerar information för egen vinning	Riktighet	Låg	Måttig	Spårbarhet på frågor till indexregister	Låg	Måttig	Verksamhet/uppdrag
19		Avsiktig	Intern	Privilegierad medarbetare	Driftpersonal saboterar systemet	Tillgänglighet	Låg	Ålvarlig	Offline backupar som inte är tillgängliga	Låg	Ålvarlig	Verksamhet/uppdrag
20		Oavsiktig	Extern	Kund/samarbetspartner (ex vis annat byggblock i FDI)	Partner överbelastar gränssnitt/tjänst	Tillgänglighet	Medelhög	Ålvarlig	Överbelastningskydd från kommunikationsleverantör	Medelhög	Måttig	Förtroende
21		Oavsiktig	Extern	Kund/samarbetspartner (ex vis annat byggblock i FDI)	Partner skickar felformat data	Riktighet	Medelhög	Måttig	Formatvalidering	Medelhög	Försvarbar	Verksamhet/uppdrag
22		Oavsiktig	Intern	Medarbetare	Medarbetare raderar information av misstag	Riktighet	Låg	Ålvarlig	Backup	Låg	Måttig	Verksamhet/uppdrag
23		Oavsiktig	Intern	Medarbetare	Felaktigt angivna behörigheter orsakar spridning av konfidentiell information	Konfidentialitet	Medelhög	Betydande	Checklistor för behörighetshandling/Kontinuerlig granskning	Låg	Betydande	Förtroende (Fel medarbetare fick behörighet)
24		Oavsiktig	Intern	Privilegierad medarbetare	Driftpersonal uppdaterar programvara utan föregående test och orsakar driftstopp	Tillgänglighet	Låg	Betydande	Fastställda release-rutiner	Låg	Betydande	Verksamhet/uppdrag
25		Oavsiktig	Intern	Privilegierad medarbetare	Driftpersonal hanterar säkerhetskopior felaktigt	Konfidentialitet	Låg	Betydande	Väldefinierade backuprutiner	Låg	Måttig	Dataskydd
26		Oavsiktig	Intern	Mjukvarufel	Fel i egenutvecklad programvara orsakar driftstopp	Tillgänglighet	Medelhög	Betydande	Fastställda test- och release-rutiner	Låg	Betydande	Verksamhet/uppdrag
27		Oavsiktig	Intern	Mjukvarufel	Fel i egenutvecklad programvara orsakar datafel	Riktighet	Medelhög	Betydande	Fastställda test- och release-rutiner	Låg	Betydande	Verksamhet/uppdrag
28		Oavsiktig	Intern	Mjukvarufel	Fel i egenutvecklad programvara orsakar dataförlust	Konfidentialitet	Låg	Betydande	Fastställda test- och release-rutiner	Låg	Betydande	Förtroende
29		Mjörelaterade	Extern	Förlust av elektronisk kommunikation	Avbrott i eller utanför organisationens elektroniska kommunikation (fiber, telekom, radio...)	Tillgänglighet	Låg	Ålvarlig	Redundans och tester	Låg	Ålvarlig	Bedöms av produktion
30		Mjörelaterade	Extern	Förlust av elektronisk kommunikation	Kritisk tjänst/leverans hos partner ej tillgänglig, ex vis hos annat byggblock i FDI	Tillgänglighet						N/A
31		Mjörelaterade	Extern	Avbrott i GNSS-system (ex. GPS)	Störning i tillgång till PNT-data (Position, Navigation, Tid)	Tillgänglighet						N/A
32		Mjörelaterade	Intern	Hårdvarufel	Server eller nätverkskomponent havererar	Tillgänglighet	Medelhög	Ålvarlig	Redundans	Låg	Ålvarlig	Verksamhet/uppdrag
33		Mjörelaterade	Intern	Mjukvarufel	Bugg i generell programvara orsakar stopp	Tillgänglighet	Medelhög	Betydande	Fastställda test- och release-rutiner	Låg	Betydande	Verksamhet/uppdrag
34		Mjörelaterade	Intern	Mjukvarufel	Bugg i generell programvara orsakar korrupt data	Riktighet	Medelhög	Betydande	Väldefinierade backuprutiner	Låg	Betydande	Verksamhet/uppdrag
35		Mjörelaterade	Intern	Mjukvarufel	Bugg i säkerhetskomponent tvingar till driftstopp	Tillgänglighet						Kan ej bedömmas för tillfället, saknar info om säkerhetskomponenter
36		Mjörelaterade	Extern/intern	Elavbrott	Totalt eller lokalt strömavbrott	Tillgänglighet	Låg	Betydande	Reservkraft	Låg	Försvarbar	Verksamhet/uppdrag
37		Mjörelaterade	Intern	Avbrott i kylning	Bortfall av kylning i datahall	Tillgänglighet	Låg	Ålvarlig	Redundans och tester	Låg	Ålvarlig	Bedöms av produktion
38		Mjörelaterade	Extern/intern	Brand (byggnad/natur)	Skogsbrand i anslutning till verksamhetslokaler eller datahall	Tillgänglighet						N/A
39		Mjörelaterade	Extern/intern	Brand i verksamhetslokaler eller datahall	Brand i verksamhetslokaler eller datahall	Tillgänglighet	Låg	Ålvarlig	Redundans och tester	Låg	Ålvarlig	Bedöms av produktion
40		Mjörelaterade	Extern/intern	Översvämning (byggnad/natur)	Översvämning (orsakat av väder eller olycka)	Tillgänglighet	Låg	Måttig	Redundans och tester	Låg	Måttig	Bedöms av produktion
41		Mjörelaterade	Extern/intern	Vattentäcka i lokaler	Vattentäcka i lokaler	Tillgänglighet	Låg	Måttig	Redundans och tester	Låg	Måttig	Bedöms av produktion
42		Mjörelaterade	Extern	Stormvorkan	Extremväder gör att personal inte tar sig till jobbet	Tillgänglighet	Låg	Betydande	Distansarbete möjlig	Låg	Försvarbar	Verksamhet/uppdrag
43		Mjörelaterade	Extern	Pandemi	Många i samhället sjuka eller restriktioner	Tillgänglighet						N/A
44		Mjörelaterade	Intern	Sjukdom, dödsfall kollega	Nyckelkompetens för verksamhetskritisk funktion försvinner	Tillgänglighet	Medelhög	Betydande	Överlappa med flera kompetenser	Medelhög	Betydande	Bedöms av produktion
45												